

NEN-conformiteitsbeoordelingsschema

NCS SCL 2.0

Eisen aan de beoordeling van de Safety Culture Ladder

November 2026

De waarde van normen

NEN-conformiteitsbeoordelingsschema

NCS SCL 2.0

(nl)

Eisen aan de beoordeling van de
Safety Culture Ladder

Vervangt certificatieschema SCL 2.0:2023

november 2026

Commissie van Deskundigen Safety Culture Ladder

THIS PUBLICATION IS COPYRIGHT PROTECTED

DEZE PUBLICATIE IS AUTEURSRECHTELIJK BESCHERMD

Apart from exceptions provided by the law, nothing from this publication may be duplicated and/or published by means of photocopy, microfilm, storage in computer files or otherwise, which also applies to full or partial processing, without the written consent of Stichting Koninklijk Nederlands Normalisatie Instituut.

Stichting Koninklijk Nederlands Normalisatie Instituut shall, with the exclusion of any other beneficiary, collect payments owed by third parties for duplication and/or act in and out of law, where this authority is not transferred or falls by right to Stichting Reprorecht.

Although the utmost care has been taken with this publication, errors and omissions cannot be entirely excluded. Stichting Koninklijk Nederlands Normalisatie Instituut and/or the members of the committees therefore accept no liability, not even for direct or indirect damage, occurring due to or in relation with the application of publications issued by Stichting Koninklijk Nederlands Normalisatie Instituut.

Auteursrecht voorbehouden. Behoudens uitzondering door de wet gesteld mag zonder schriftelijke toestemming van Stichting Koninklijk Nederlands Normalisatie Instituut niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van fotokopie, microfilm, opslag in computerbestanden of anderszins, hetgeen ook van toepassing is op gehele of gedeeltelijke bewerking.

Stichting Koninklijk Nederlands Normalisatie Instituut is met uitsluiting van ieder ander gerechtigd de door derden verschuldigde vergoedingen voor verveelvoudiging te innen en/of daartoe in en buiten rechte op te treden, voor zover deze bevoegdheid niet is overgedragen c.q. rechtens toekomt aan Stichting Reprorecht.

Hoewel bij deze uitgave de uiterste zorg is nagestreefd, kunnen fouten en onvolledigheden niet geheel worden uitgesloten. Stichting Koninklijk Nederlands Normalisatie Instituut en/of de leden van de commissies aanvaarden derhalve geen enkele aansprakelijkheid, ook niet voor directe of indirecte schade, ontstaan door of verband houdend met toepassing van door Stichting Koninklijk Nederlands Normalisatie Instituut gepubliceerde uitgaven.

© 2026 Stichting Koninklijk Nederlands Normalisatie Instituut
www.nen.nl

Inhoud

Voorwoord **4**

1 Onderwerp en toepassingsgebied **6**

2 Normatieve verwijzingen **6**

3 Termen en definities **6**

4 Afkortingen **10**

5 Safety Culture Ladder **10**
5.1 Vijf treden 10
5.2 Beschrijving per trede 11
5.3 Thema's en subthema's 12

6 Eisen aan de beoordeling **12**
6.1 Bevoegde certificerende instellingen 12
6.2 Bevoegde (lead)auditor en beoordelaar 13
6.3 Eisen SCL-audit 14
6.4 Auditduur in mandagen 17
6.5 Onaangekondigde werkbezoeken 21
6.6 Taaleis bij SCL-audits 22
6.7 Aanvullende eisen voor specifieke certificatietrajecten 23
6.8 Beoordelingsmethode 24
6.9 Auditrapportage 28
6.10 Certificaat of statement 30
6.11 Geldigheid certificaat en statement 31
6.12 Proefaudit 31

7 SCL-producten **32**
7.1 Algemeen 32
7.2 SCL Original 34
7.3 SCL 34
7.4 SCL Light 35
7.5 SCL Light voor kleine organisaties 39
7.6 Self Assessment (SA) 40

8 Kwaliteitsborging en toezicht van certificerende instellingen **41**
8.1 Algemeen 41
8.2 Bijwoning 41

9 Organisatie **42**
9.1 Wie beheert de Safety Culture Ladder? 42
9.2 Document-/versiebeheer 43

Bijlage A (normatief) Afbakening toepassingsgebied en offshoretoetsing **44**

Bijlage B (normatief) Kwalificatie-eisen auditoren en beoordelaars **47**

Bibliografie **54**

Voorwoord

Dit NEN-conformiteitsbeoordelingsschema vervangt het certificatieschema SCL 2.0:2023.

Dit conformiteitsbeoordelingsschema bevat de eisen aan de beoordeling van de norm SCL 2.0. Deze eisen gelden als aanvulling op of vervanging van de eisen uit NEN-EN-ISO/IEC 17021-1.

Dit schema wordt doorlopend geëvalueerd en waar nodig aangepast. Deze aanpassingen worden vastgelegd in besluiten genomen door de Commissie van Deskundigen (CvD). Deze besluiten worden gepubliceerd op de website van de Safety Culture Ladder (SCL) (www.safetycultureladder.com) en zijn na publicatie onderdeel van dit schema. Periodiek worden deze besluiten opgenomen in de volgende editie van het schema.

In deze herziene editie zijn alle besluiten van de CvD uit de periode 2024 tot en met september 2026 verwerkt, voor zover deze van toepassing zijn op het schema.

De belangrijkste wijzigingen zijn:

— Het product SCL Light voor kleine organisaties is toegevoegd.

— Het product Approved Self Assessment is vervallen.

— Het product Self Assessment is toegevoegd.

Overige documenten

Naast het normdocument en dit schema zijn de volgende twee informatieve documenten beschikbaar.

— Toelichtend document: dit bevat achtergrondinformatie en voorbeelden over de SCL. Het wordt doorlopend aangevuld en gepubliceerd op de SCL-website.

— Interpretatiedocument: dit biedt auditoren handvatten en best practices voor een eenduidige beoordeling - gebaseerd op harmonisatie tussen certificerende instellingen (CI's) - en wordt uitsluitend onder de CI's verspreid. Het is bedoeld als hulpmiddel en niet om dwingend voor te schrijven hoe de beoordeling moet gebeuren.

Relatie met veiligheidsmanagementsystemen

NEN-EN-ISO 45001 en de schema's VCA, VCO en VCU richten zich op het systematisch beheersen en verbeteren van gezond en veilig werken. NEN-EN-ISO 45001 stelt eisen aan een managementsysteem voor gezond en veilig werken. VCA, VCO en VCU zijn checklists waarmee wordt getoetst op veiligheidsbeleid en -prestaties.

Niet alleen systemen, maar ook de menselijke factor is van belang voor veilig en gezond werken in de praktijk. De SCL richt zich daarom op houding en gedrag op het gebied van veiligheid en gezondheid. Het doel is het veiligheids- en gezondheidsbewustzijn te vergroten, veilig en gezond gedrag te stimuleren en zo bij te dragen aan de continue verbetering van de veiligheidscultuur.

De SCL is daarmee aanvullend op hoe een organisatie haar processen heeft ingeregeld, al dan niet via normen als NEN-EN-ISO 45001, de schema's VCA, VCO en VCU en vigerende wet- en regelgeving, zoals de arbeidsomstandighedenwetgeving en sectorrichtlijnen.

Overgangstermijn SCL 2.0

(Her)certificatie kan sinds 1 januari 2025 alleen plaatsvinden op SCL 2.0. Controleaudits kunnen nog wel tegen de vorige editie van de SCL worden uitgevoerd. Als gedurende de looptijd van het certificaat of statement wordt overgestapt op SCL 2.0, dan moet er een initiële audit worden uitgevoerd op SCL 2.0.

Vanaf 1 januari 2028 zijn alleen nog certificaten geldig die zijn afgegeven op basis van SCL 2.0 (of latere edities).

Eisen aan de beoordeling van de Safety Culture Ladder

1 Onderwerp en toepassingsgebied

Dit NEN-conformiteitsbeoordelingsschema (verder aangeduid als 'schema') bevat de eisen waaraan certificerende instellingen (CI's) moeten voldoen bij de beoordeling van de Safety Culture Ladder (SCL). De eisen waartegen de beoordeling plaatsvindt, zijn vastgelegd in de norm *Safety Culture Ladder 2.0* (SCL 2.0).

De SCL is een instrument dat is bedoeld om het bewustzijn van veilig en gezond werken binnen de eigen organisatie te vergroten. De ladder is ook geschikt als kwaliteitsaspect bij het inkopen van werkzaamheden, diensten en leveringen. De SCL is ontwikkeld voor alle typen organisaties, in zowel de profit-, non-profit-, dienstverlenings- als industriesector en in zowel grote als kleinere ondernemingen.

OPMERKING Het is nadrukkelijk niet de bedoeling om verschillende, bedrijfsspecifieke edities van de SCL te maken. Als sectoren of bedrijven zich niet meteen herkennen in een beschrijving in de SCL, dan kan worden gekeken naar de bedoeling van de beschrijving. Deze kan dan worden geïnterpreteerd voor de specifieke bedrijfssector of het type bedrijf.

2 Normatieve verwijzingen

Naar de volgende documenten wordt in de tekst zo verwezen dat de bepalingen ervan geheel of gedeeltelijk ook voor dit document gelden. Bij gedateerde verwijzingen is alleen de aangehaalde editie van toepassing. Bij ongedateerde verwijzingen is de laatste editie van het document (met inbegrip van eventuele wijzigingsbladen, correctiebladen en consolidaties) waarnaar is verwezen, van toepassing.

NEN-EN-ISO/IEC 17021-1, *Conformiteitsbeoordeling – Eisen voor instellingen die audits en certificatie van managementsystemen leveren – Deel 1: Eisen*

Safety Culture Ladder 2.0 (SCL 2.0)

3 Termen en definities

Voor de toepassing van dit document gelden de volgende termen en definities.

3.1
auditor
persoon die een audit uitvoert

Opmerking 1 bij de term: Deze persoon kan werkzaam zijn bij een CI of als zzp'er voor een CI.

3.2
bedrijf
organisatie die wordt gecertificeerd

Opmerking 1 bij de term: De hoogst te certificeren juridische bedrijfsentiteit is de vestiging. De bijbehorende respectievelijk onderliggende juridische entiteiten zijn de nevenvestigingen.

Opmerking 2 bij de term: Er zijn bedrijven die op hoog niveau een juridische structuur hebben, maar die uitvoerend zijn georganiseerd met bijvoorbeeld businessunits (BU) en/of functionele eenheden (FE). In deze gevallen kan ervoor worden gekozen om een operationele eenheid (BU/FE) te certificeren, inclusief de sturing en ondersteunende diensten van deze BU/FE.

3.3
belanghebbende
stakeholder
persoon of organisatie die een besluit of activiteit kan beïnvloeden, door een besluit of activiteit kan worden beïnvloed, of zichzelf beschouwt als beïnvloed door een besluit of activiteit

Opmerking 1 bij de term: Bijvoorbeeld medewerker, moederbedrijf, klant, opdrachtgever, opdrachtnemer, nevenaannemer, omgeving, politiek en/of bestuur.

3.4
branche
groep organisaties die vergelijkbare economische activiteiten verrichten of vergelijkbare producten of diensten leveren

Opmerking 1 bij de term: Branche is een term voor alle bedrijven die werken in een bepaalde categorie diensten en producten, zoals de horeca. In een branche zitten dus alle bedrijven die zich met hetzelfde bezighouden.

3.5
certificerende instelling
CI
instelling die door NEN bevoegd is verklaard om als onafhankelijke derde partij een beoordeling uit te voeren en op basis daarvan een SCL-certificaat of -statement uit te reiken

Opmerking 1 bij de term: Om een beoordeling goed te kunnen uitvoeren moeten een CI en de door haar ingezette auditoren voldoen aan een aantal voorwaarden (zie 6.1, 6.2 en bijlage B).

3.6
detacheringsbureau
organisatie die werknemers in dienst heeft en deze tijdelijk ter beschikking stelt aan een opdrachtgever

3.7
directie
persoon of groep personen die een organisatie bestuurt op het hoogste niveau

Opmerking 1 bij de term: Bijvoorbeeld de algemeen directeur, de financieel directeur, de commercieel directeur.

Opmerking 2 bij de term: Als het gaat om een deel van de organisatie, dan betreft het de hoogste leidinggevende van dat deel.

3.8
interne auditor
persoon die namens de organisatie een interne audit uitvoert

3.9
keten
aaneenschakeling van partijen in hetzelfde proces, waaronder opdrachtgever-opdrachtnemer of opdrachtnemer-leverancier-onderaannemer

3.10
management
groep personen die binnen een organisatie leidinggeeft, vanaf de directie tot en met het eerste leidinggevende niveau op de werkvloer

Opmerking 1 bij de term: De directie maakt deel uit van het management en vormt daarbinnen het hoogste leidinggevende niveau.

Opmerking 2 bij de term: In kleinere organisatie is deze managementlaag mogelijk niet aanwezig (lees dan: directie).

3.11
medewerker
persoon die een functie in het bedrijf heeft

Opmerking 1 bij de term: Dit geldt voor zowel personen in loondienst van het bedrijf als zzp'ers, uitzendkrachten en andere door het bedrijf ingehuurde of ingeleende personen.

Opmerking 2 bij de term: Bijvoorbeeld de bankwerker, de chauffeur, de adviseur, de veiligheids- en gezondheidscoördinator.

3.12
nevenaannemer
partij die in opdracht van de opdrachtgever werkzaamheden uitvoert in de nabijheid van de werkzaamheden van het bedrijf en die invloed heeft op het werk van het bedrijf

3.13
opdrachtgever
opdrachtverstrekker
klant voor wie werkzaamheden worden uitgevoerd

3.14
opdrachtnemer
partij die in opdracht van het bedrijf werkzaamheden uitvoert

Opmerking 1 bij de term: Bijvoorbeeld de onderaannemer, leverancier, dienstverlener.

3.15
project
hoeveelheid samenhangende activiteiten die (in opdracht van de opdrachtgever) door een entiteit (bijv. bedrijf, combinatie of samenwerkingsverband) worden uitgevoerd op locatie of in de eigen werkomgeving

Opmerking 1 bij de term: Onder project vallen bijvoorbeeld het uitvoeren van een opdracht, het maken van een ontwerp, het begeleiden van een werk.

3.16
risicoanalyse
schriftelijk vastgelegde inventarisatie en evaluatie van veiligheids- en gezondheidsrisico's voor medewerkers en andere personen in de omgeving van het werk

Opmerking 1 bij de term: De risicoanalyse bevat een beschrijving van de gevaren van het werk, de risico's, de ernst ervan en de risicobeperkende maatregelen (inclusief die op houding en gedrag).

3.17
Self Assessment Questionnaire
SAQ
vragenlijst die inzicht geeft in de veiligheidscultuur van een organisatie

3.18
uitzendbureau
organisatie die arbeidskrachten ter beschikking stelt aan een inlener op basis van een uitzendovereenkomst

3.19
veiligheid en gezondheid
V&G
integrale veiligheid van zowel eigen medewerkers als gebruikers, derden en de omgeving

Opmerking 1 bij de term: V&G is breder dan alleen arboveiligheid. V&G omvat ook psychosociale arbeidsbelasting, psychosociale veiligheid, welzijn en integriteit.

Opmerking 2 bij de term: Afhankelijk van wat er speelt binnen de organisatie, moet ook worden gedacht aan bijvoorbeeld cybersecurity, constructieve veiligheid, machineveiligheid, brandveiligheid.

Opmerking 3 bij de term: Gezondheid is ook onderdeel van de SCL. Denk bijvoorbeeld aan blootstelling aan gevaarlijke stoffen die invloed kunnen hebben op de gezondheid.

3.20
veiligheidscultuur
geheel van gemeenschappelijke waarden, normen, competenties en daarbij behorend gedrag op het gebied van veiligheid en gezondheid

3.21
V&G-gedrag
bewuste en onbewuste gedragingen en handelingen gericht op de veilige en gezonde uitvoering van werkzaamheden, met aandacht voor mens, materialen, middelen, methoden, werkplek en omgeving

3.22
V&G-gedragsaudit
systematische beoordeling van de mate van veiligheidsbewustzijn en bewust veilig handelen in het bedrijf

3.23
V&G in de werkomgeving
veiligheid en gezondheid voor het geheel van omstandigheden waaronder het werk wordt uitgevoerd

Opmerking 1 bij de term: Dit kan ook de omstandigheden van belanghebbenden betreffen.

Opmerking 2 bij de term: De omstandigheden kunnen fysische, sociale, psychologische en omgevingsfactoren bevatten.

Opmerking 3 bij de term: Werk uitvoeren moet breed worden geïnterpreteerd. Afhankelijk van de situatie kan het ook gaan over ontwerpen en gebruiken.

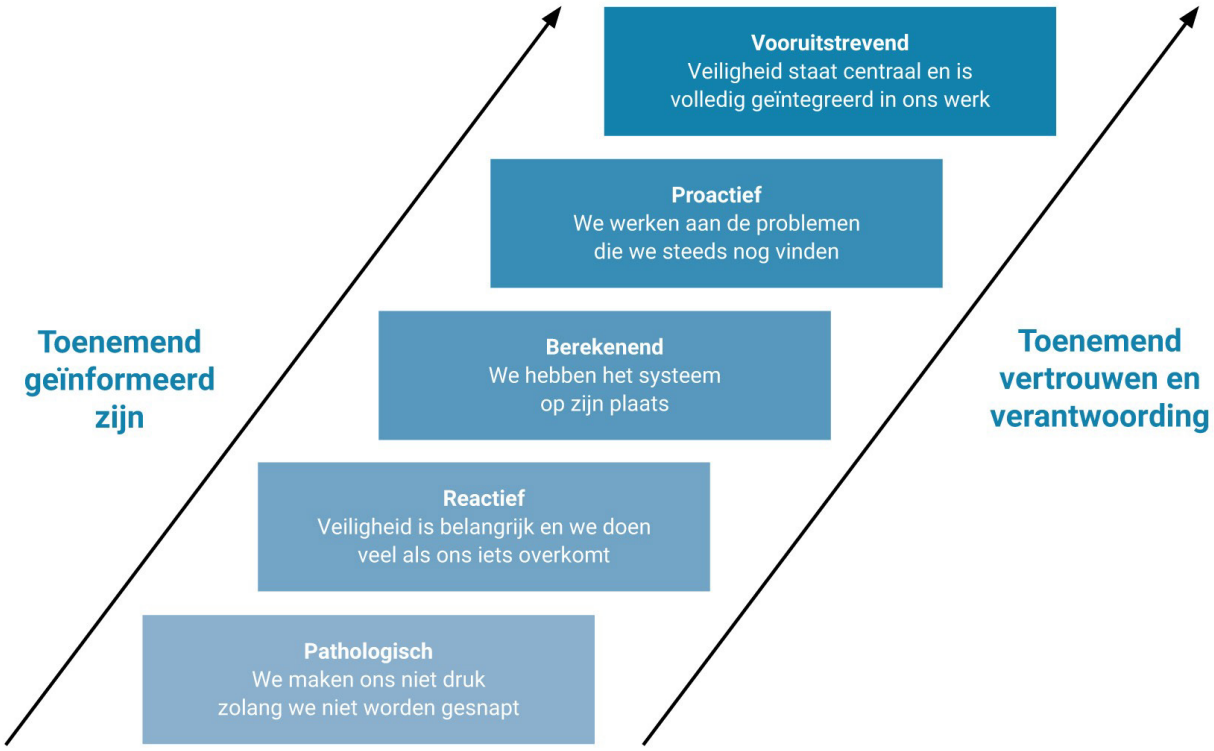
4 Afkortingen

CI	certificerende instelling
G	gedrag
Global ACI	Global Accreditation Cooperation Incorporated
IAF	International Accreditation Forum
MD	mandatory document
R	randvoorwaardelijk
RvA	Raad voor Accreditatie
VCA	Veiligheid, Gezondheid en Milieu (VGM) Checklist Aannemers
VCO	Veiligheid, Gezondheid en Milieu (VGM) Checklist Opdrachtgevers
VCU	Veiligheid, Gezondheid en Milieu (VGM) Checklist Uitzendorganisaties
V&G	veiligheid en gezondheid

5 Safety Culture Ladder

5.1 Vijf treden

De Safety Culture Ladder (SCL) is gebaseerd op de cultuurladder volgens het model van Parker e.a. (zie figuur 1). Het is een evolutionaire ladder die bestaat uit vijf niveaus. Het model veronderstelt dat de veiligheidscultuur in een onderneming in een bepaald stadium van volwassenheid verkeert. Het model onderkent vijf cultuurniveaus of treden. Elke trede geeft de ontwikkelingsfase aan waarin het bedrijf zich bevindt op het gebied van veiligheid en gezondheid.

Figuur 1 — De vijf treden van de SCL

5.2 Beschrijving per trede

Deze paragraaf beschrijft de vijf treden van de SCL op hoofdlijnen.

Trede 1: Pathologisch

De organisatie ziet het nut van veilig(er) werken niet in. Aandacht voor veiligheid kost tijd en geld. Het draait om omzet en winst. ‘Ongevallen kunnen zich altijd voordoen, daar heb je maar weinig invloed op.’ De organisatie is van mening dat ze toch echt wel weten wat ze doen, het gaat tenslotte al jaren goed.

Trede 2: Reactief

Het bedrijf heeft de gewoonte om te veranderen nadat er dingen zijn misgegaan. Er wordt gereageerd op basis van ingesleten patronen. In het bedrijf voelen mensen zich eerder slachtoffer dan zelf verantwoordelijk. ‘Maar dat is toch niet mijn schuld?’ ‘Incidenten hebben veroorzakers en die maken het bij ons niet lang.’ Verandergedrag is vaak ad hoc en van korte duur.

Trede 3: Berekenend

Veiligheid wordt gezien als een meerwaarde. Dat wordt duidelijk in woord, geschrift (beleid/systeem) en daad (betrokkenheid). Aandacht voor V&G komt vooral vanuit de directie, het management en de direct leidinggevenden naar de werkvloer. Operationele medewerkers voelen zich nog in beperkte mate verantwoordelijk voor V&G. De V&G-verantwoordelijke wordt vaak gezien als de motor van de dagelijkse V&G-praktijk.

Trede 4: Proactief

Iedereen in de organisatie is zich bewust van het belang van veiligheid. Voor zichzelf, voor collega's en voor medewerkers van opdrachtnemers en derden. Iedereen kent en erkent zijn aandeel en verantwoordelijkheid wat betreft V&G. Belangrijke informatie over veiligheid wordt met elkaar top-down en bottom-up gedeeld en gemeld, zowel binnen als buiten de organisatie. Fouten maken mag, daar wordt eerlijk voor uitgekomen. Er zit energie op het voorkomen van herhaling. Er wordt initiatief getoond om veiliger te werken.

Trede 5: Vooruitstrevend

Veiligheid is volledig geïntegreerd in de bedrijfsprocessen. Het is een vast onderdeel bij reflectie en evaluatie binnen de eigen organisatie en met branchegenoten. Veiligheid zit ingebakken in het denken en doen van alle medewerkers en medewerkers van opdrachtnemers. Ze zijn namelijk niet anders gewend.

5.3 Thema's en subthema's

SCL 2.0, op basis waarvan de beoordeling wordt uitgevoerd, bestaat uit vijf thema's:

— beleid en leiderschap;

— kennis en vaardigheden;

— primaire en secundaire processen;

— samenwerken met externen;

— leren en verbeteren.

Elk thema heeft een aantal subthema's en is onderverdeeld in 'randvoorwaardelijk' en 'gedrag'.

6 Eisen aan de beoordeling

6.1 Bevoegde certificerende instellingen

Alleen CI's die een licentieovereenkomst hebben afgesloten met NEN, zijn gerechtigd certificaties uit te voeren op de SCL. Om een licentieovereenkomst te kunnen afsluiten met NEN gelden ten minste de volgende eisen:

— De CI is geaccrediteerd door de RvA of door een ander lid van Global ACI (voorheen IAF) volgens NEN-EN-ISO/IEC 17021-1.

— De CI is geaccrediteerd door de RvA of door een ander lid van Global ACI (voorheen IAF) voor VCA en managementsystemen als NEN-EN-ISO 9001, NEN-EN-ISO 14001 of NEN-EN-ISO 45001.

— De CI verplicht zich ertoe de beoordeling uit te voeren in overeenstemming met de eisen in dit schema.

— Elke CI geeft vooraf aan welke (nieuwe) auditoren worden ingezet voor de beoordeling inclusief competentiedossier van de desbetreffende auditor, waarmee wordt aangetoond dat de auditor competent is voor het beoordelen.

— De CI besteedt voldoende tijd aan het opleiden en trainen van auditoren in de principes van de SCL en bijbehorende certificatienorm en -schema. De opleiding of training moet zijn gedocumenteerd als onderdeel van het competentiedossier.

— Medewerkers die in een periode van twee jaar vóór de certificatieactiviteiten betrokken zijn geweest bij advies over managementsystemen bij het te certificeren bedrijf of werkzaam zijn geweest bij het te certificeren bedrijf, mogen niet worden ingezet voor audits in het kader van de SCL. Auditoren mogen wel ISO- of VCA-audits hebben uitgevoerd bij dat bedrijf.

Voor het uitvoeren van certificatieactiviteiten buiten Nederland gelden dezelfde eisen. Daarnaast moet de CI voldoen aan de aanvullende eisen specifiek voor SCL-audits buiten Nederland (zie 6.6.1). Voor certificatieactiviteiten in de DACH-regio (Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland) moet een afzonderlijke licentieovereenkomst met NEN worden afgesloten.

NEN kan altijd bij het niet nakomen van deze voorwaarden overgaan tot schorsing of intrekking van de licentieovereenkomst. De CI's die door NEN bevoegd zijn om de certificatie van de SCL uit te voeren, zijn geregistreerd op www.safetycultureladder.com.

6.2 Bevoegde (lead)auditor en beoordelaar

De CI zet alleen medewerkers in met de juiste kwalificaties. Het gaat hierbij om:

a) (Lead)auditor: deze is belast met:

   — het uitvoeren van de certificatieaudit,

   — de beoordeling van de resultaten,

   — de auditverslaglegging,

   — de aanbeveling tot certificatie

   — de uitvoering van de jaarlijkse controleaudit, en

   — de herbeoordeling.

   De leadauditor doet de voorbereiding van de audit en heeft de leiding over het proces van de audit. De leadauditor doet de introductie en de afronding van het certificatieonderzoek. De leadauditor en auditor komen samen tot een oordeel.

b) Beoordelaar: deze is belast met het nemen van beslissingen over de verstrekking en voortzetting van een certificaat of statement.

De gekwalificeerde (lead)auditor en beoordelaar zijn werkzaam voor een CI die door NEN bevoegd is verklaard. De (lead)auditor en beoordelaar kunnen zijn ingeleend. Ze moeten dan wel aantoonbaar zijn gekwalificeerd voor audits op de SCL.

De beoordeling op de SCL wordt alleen uitgevoerd door (lead)auditoren die door NEN bevoegd zijn verklaard. Zij worden door NEN bevoegd verklaard als zij voldoen aan de kwalificatie-eisen opgenomen in bijlage B en als de bijwoning met goed gevolg is afgerond. Elke (nieuwe) auditor start met het auditen tot en met trede 3.

Om bevoegd te worden verklaard om ook op trede 4/5 te auditen moet de (lead)auditor aanvullend:

— voldoende ervaring hebben met auditen op de SCL;

— een exra training hebben gevolgd (de masterclass trede 4/5).

Voordat de (lead)auditor) wordt ingezet op dit niveau, wordt een aanvullende bevoegdheidsverklaring afgegeven.

Bijlage B bevat een uitwerking van de kwalificatie-eisen voor auditoren, leadauditoren en beoordelaars waartegen door NEN wordt getoetst voor de bevoegdheidsverklaring.

6.3 Eisen SCL-audit

6.3.1 Uitvoering audit

Voor elke audit stelt de CI een auditplan op. In dit plan wordt ten minste uitgewerkt:

— de opzet van de beoordeling (inclusief toepassingsgebied van de audit);

— de organisatorische grenzen (afdeling, bedrijf of juridische structuur, relevante vestigingen);

— het aantal werkzame personen;

— de trede waarop wordt beoordeeld;

— de SCL-productnaam;

— de initiële audit of controleaudit;

— het aantal mandagen;

— de samenstelling en taakverdeling van het auditteam;

— de programmabeoordeling;

— de rapportage.

Een SCL-beoordeling wordt door een team van twee auditoren uitgevoerd, van wie één gekwalificeerde leadauditor. Auditoren hoeven niet noodzakelijkerwijs werkzaam te zijn bij een en dezelfde CI. Er mag worden gewerkt met een wisselend auditteam, op voorwaarde dat er een goede overdracht is tussen de auditoren.

Er zijn vier SCL-beoordelingsmethoden, zie tabel 1.

Tabel 1 — SCL-beoordelingsmethoden

Methode	Doelstelling
Selfassessment door het bedrijf	Zelfbeoordeling op kwaliteitseisen en -criteria veiligheidsbewustzijn en veilig bewust handelen
Analyse selfassessment door de CI	Analyse van feitelijke gegevens van de beoordeelde over de toepassing van veilig bewust gedrag
Interviews door de CI	Verificatie van feitelijke gegevens, de zelfkwalificatie en de feitelijke implementatie van kwaliteitscriteria
Waarnemingen en werkbezoek door de CI	Observatie van toepassing en handhaving veilig bewust handelen en gedrag in de werkomgeving en betekenis ervan op de organisatie

Interviews worden zo gekozen dat alle lagen uit de organisatie (van hoog tot laag) aan bod komen met een focus op (uitvoerende) medewerkers. De interviews zijn daarnaast zo gekozen dat de resultaten ervan, samen met wat wordt waargenomen in de werkomgeving, verifieerbaar zijn in andere (gehouden) interviews.

Naast interviews van personen worden projecten in uitvoering bezocht. Alle werkzaamheden die door opdrachtgevers zijn gegund aan de te beoordelen bedrijven, kunnen worden beoordeeld. Ze moeten dan wel representatief zijn in aantal en soort (groot, klein, complex, eenvoudig, standaard, uniek, enz.). Er vindt ten minste één werk- of projectbezoek plaats. Een beoordeling alleen op basis van een deskreview is onvoldoende en dan ook niet aanvaardbaar.

OPMERKING Als een audit wordt uitgevoerd bij een zakelijke dienstverlener waarbij er geen project kan worden bezocht of dit geen toegevoegde waarde heeft, dan kan hiervan onderbouwd worden afgeweken. Het heeft echter de voorkeur om altijd een project te bezoeken.

Binnen het toepassingsgebied van de audit vallen alle medewerkers die werkzaamheden uitvoeren onder de verantwoordelijkheid van het bedrijf.

Als werkzaamheden die het toepassingsgebied van het certificaat of statement weergeven door onderaannemers worden uitgevoerd, dan moeten onderaannemers en uitvoerende projecten onderdeel zijn van de audit. Onderaannemers kunnen ook worden aangesproken en geobserveerd tijdens de rondgang.

Op basis van interviews, waarnemingen, observaties en verificaties wordt de beoordeling uitgevoerd.

De beoordeling wordt afgesloten met een auditrapport. Dit rapport geeft de conclusies weer van de beoordeling (trede). Een exemplaar van dit auditrapport blijft bij de CI en moet op verzoek van NEN kunnen worden overlegd.

Elke certificatieaudit moet na start binnen dertien weken (een kwartaal) zijn afgerond. Als startmoment geldt het voorbereidend onderzoek van de audit (zie 6.3.3.2). De certificatieaudit is afgerond als het certificaat of statement is afgegeven. In deze periode kan niet van CI worden gewisseld. Als een certificatieaudit niet binnen de termijn van dertien weken kan worden afgerond, dan is de audit ongeldig en kan geen rechtsgeldig certificaat of statement worden afgegeven. Wil een bedrijf alsnog rechtsgeldig worden gecertificeerd, dan zal het een compleet nieuwe certificatieaudit moeten laten uitvoeren. Het bedrijf is op dat moment vrij in de keuze van de CI.

Bij wezenlijke veranderingen tijdens de certificatieaudit (reorganisaties, enz.) waardoor het oorspronkelijke toepassingsgebied van de audit niet meer representatief is, moet de certificatieaudit worden afgebroken. Wil het bedrijf een rechtsgeldig certificaat of statement ontvangen op basis van het nieuwe of gewijzigde toepassingsgebied, dan zal een compleet nieuwe certificatieaudit moeten worden ingepland. Het bedrijf is ook op dat moment vrij in de keuze van de CI.

Als een opgestarte audit door omstandigheden en toedoen van het beoordeelde bedrijf niet (geheel) kan worden uitgevoerd, dan moet de audit binnen een termijn van drie maanden na de start van de audit worden afgerond.

6.3.2 Groepsinterviews

Het is toegestaan om bij een SCL-audit groepsinterviews te houden, onder de volgende voorwaarden:

— De kwaliteit van de groepsinterviews moet ten minste gelijk zijn aan de kwaliteit van individuele interviews.

— Groepsinterviews moeten een aanvulling zijn op individuele interviews.

— Groepsinterviews mogen geen invloed hebben op de totale audittijd.

— De groep te interviewen personen mag uit maximaal tien personen bestaan (bij hybride bijeenkomsten geldt dat maximaal drie personen remote mogen deelnemen).

— De auditoren moeten bij een groepsinterview ervoor zorgen dat alle aanwezigen bij het interview ook daadwerkelijk worden betrokken en dat afwijkende meningen kunnen worden uitgesproken en worden gehoord.

— Het auditteam beoordeelt of de aanwezigheid van een leidinggevende bij een (groeps)interview wenselijk is.

— Groepsinterviews kunnen worden ingezet voor SCL-audits die worden uitgevoerd door een auditteam. Bij audits die door één auditor worden uitgevoerd, mogen geen groepsinterviews worden ingezet.

6.3.3 Voorbereidend en uitvoerend onderzoek

6.3.3.1 Inleiding

Een SCL-audit wordt opgedeeld in een voorbereidend onderzoek (zie 6.3.3.2) en een uitvoerend onderzoek (zie 6.3.3.3) van de audit.

6.3.3.2 Voorbereidend onderzoek

Het doel van het voorbereidend onderzoek in een SCL-audit is:

— een selfassessment te controleren;

— het toepassingsgebied vast te stellen (zie bijlage A);

— bedrijfsgegevens, zoals tenaamstelling, KVK-uittreksel, aantal werkmaatschappijen, nevenvestigingen en aantal medewerkers, te controleren en te bevestigen;

— een auditplan op te stellen.

Daarnaast is het doel van het voorbereidend onderzoek om kennis te maken met de organisatie en haar activiteiten en om bij de organisatie na te gaan of de verwachtingen met betrekking tot de te behalen trede realistisch zijn. Er mogen aanvullende documenten worden opgevraagd om een gedegen auditplanning te kunnen maken (o.a. veiligheids-/cultuurprogramma, intern auditresultaat, managementbeoordeling).

Het voorbereidend onderzoek is van toepassing op een initiële certificatieaudit.

Het voorbereidend onderzoek mag door één auditor worden uitgevoerd. Dit is ter beoordeling van de leadauditor. Als het onderzoek door één auditor wordt uitgevoerd, dan is dit altijd de leadauditor. De leadauditor is verantwoordelijk voor het delen van de verkregen informatie met de andere auditor(en) van het auditteam.

6.3.3.3 Uitvoerend onderzoek

Het uitvoerend onderzoek van de SCL-audit betreft het certificatieonderzoek van de veiligheids- en gezondheidsbeleving in de praktijk en de beoordeling van de vijf thema's.

Om de objectiviteit te waarborgen wordt dit deel van het certificatieonderzoek uitgevoerd door een team van twee auditoren, dat bestaat uit de leadauditor en een auditor.

6.4 Auditduur in mandagen

6.4.1 Minimaal aantal mandagen

Als tijdsduur voor certificatie geldt tabel 2 voor het minimaal aantal mandagen. De hoogst te certificeren juridische bedrijfsentiteit is te beschouwen als de vestiging. De bijbehorende of onderliggende juridische entiteiten zijn te beschouwen als nevenvestigingen.

Tabel 2 geeft voor trede 2 van de SCL het certificatieonderzoek weer dat bestaat uit het voorbereidend en het uitvoerend onderzoek van de SCL-audit.

Tabel 2 — Aantal minimale mandagen

Aantal werkzame personen	Auditduur in mandagen	Aantal werkzame personen	Auditduur in mandagen
5 - 65	Zie tabel 3	1 176 – 1 550	13
		1 551 – 2 025	14
		2 026 – 2 675	15
66 - 125	6	2 676 – 3 450	16
126 - 175	7	3 451 - 4 350	17
176 - 275	8	4 351 - 5 450	18
276 - 425	9	5 451 - 6 800	19
426 - 625	10	6 801 - 8 500	20
626 - 875	11	8 501 – 10 700	21

Aantal werkzame personen	Auditduur in mandagen	Aantal werkzame personen	Auditduur in mandagen
876 – 1 175	12	> 10 700	Volgt bovenstaande progressie vlgs. laatste stap (+ 500 personen) 10 700 personen (+ 2 200) 13 400 personen (+ 2 700) 16 600 personen (+ 3 200)

De tijdsduur in mandagen voor het certificatieonderzoek neemt als volgt toe:

— trede 3, factor 1,5;

— trede 4, factor 2,0;

— trede 5, factor 2,5.

Deze berekening gaat uit van een auditomvang van 100 %. Bij een audit van 40 % is het aantal mandagen 40 % van de omvang van een volledige certificatieaudit, met een minimum van twee mandagen bij trede 2 en drie mandagen vanaf trede 3. De auditduur in mandagen wordt naar boven afgerond op halve dagen.

Voor bedrijven met 5 t/m 65 werkzame personen (zowel eigen personeel als inleen) is tabel 3 van toepassing. In de tabel is een onderverdeling gemaakt voor auditduur in mandagen per trede en omvang van de audit.

Tabel 3 — Mandagen kleine organisaties

Aantal werkzame personen	Audit	Trede 2	Trede 3	Trede 4	Trede 5
		Auditduur in Mandagen:	Auditduur in Mandagen:	Auditduur in Mandagen:	Auditduur in Mandagen:
5 - 10	40 %	2	3	3	n.v.t.
	100 %	2	3	4	5
11 - 25	40 %	2	3	3	n.v.t.
	100 %	3	4	5	6
26 - 35	40 %	2	3	3	n.v.t.
	100 %	3	5	6	8
36 - 50	40 %	2	3	3	n.v.t.
	100 %	4	6	8	10
51 - 65	40 %	2	3	4	n.v.t.
	100 %	5	8	10	13

6.4.2 Criteria voor het bepalen van mandagen

Een SCL-audit wordt afzonderlijk uitgevoerd van certificatie voor NEN-EN-ISO 45001, VCA, enz.

Reductiemogelijkheden uit MD-documenten (bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend MD1, MD5, MD11 en MD22) zijn niet van toepassing op tijdbesteding en audits voor de SCL.

Bij twee verschillende bv's met één directie of management is het toegestaan om interviews met directie of management te combineren onder de volgende voorwaarden:

— De directie (of het management) bestaat uit dezelfde personen.

— De aansturing van de bv's gebeurt, ook op het gebied van V&G, door dezelfde personen.

— Er is aantoonbaar één beleid voor beide bv's.

Als aan deze voorwaarden wordt voldaan, dan worden de personen die deel uitmaken van de gezamenlijke directie of het gezamenlijke management, bij het bepalen van de auditduur slechts bij een van de twee audits meegerekend. Voor beide audits blijft het minimumaantal mandagen van toepassing.

Als een organisatie zich voor verschillende bedrijfsonderdelen op twee verschillende treden wil laten certificeren, dan moeten twee aparte audits worden uitgevoerd. Daar waar groepen, zoals het management, twee keer moeten worden geaudit, kan in de keuze van de te auditen personen worden gezorgd dat niet dezelfde persoon twee keer wordt geïnterviewd. Verder is overlap de consequentie van de keuze van de organisatie voor twee audittrajecten. Er geldt dan geen korting op het aantal mandagen.

De SCL-producten (zie hoofdstuk 7) zijn toepasbaar bij bedrijven met minimaal vijf werkzame personen. Onder werkzame personen wordt verstaan het totaal van eigen personeel én ingeleend personeel.

Het totaal aantal werkzame personen betreft die van de vestiging en relevante nevenvestigingen en die behoren tot het toepassingsgebied van het certificatieonderzoek. Voor de bepaling van het aantal werkzame personen geldt de som van eigen personeel + ingeleend personeel, waarbij de auditoren bepalen welke personen worden geïnterviewd. Bij de bepaling van het aantal medewerkers wat betreft inhuur/inleen wordt gekeken naar het aantal medewerkers dat gemiddeld wordt ingezet op basis van één jaar. Het minimaal aantal te interviewen personen is $0.6\sqrt{M}$ voor directie, management, staf, enz. en $1.2\sqrt{M}$ voor uitvoerenden. M is gelijk aan het totale aantal werkzame personen. Bij een 40%-audit wordt met minimaal 40 % van het vereiste aantal geïnterviewde personen gesproken.

Als het bedrijf N projecten gemiddeld per jaar gelijktijdig in uitvoering heeft, dan worden tijdens de audit minimaal $0.6\sqrt{N}$ projecten bezocht en getoetst. Daarbij bepalen de auditoren welke projecten worden bezocht. Het totaal aantal projecten betreft het aantal projecten van alle vestigingen en nevenvestigingen. De te bezoeken projecten moeten evenredig worden verdeeld over de te bezoeken hoofdvestiging en nevenvestigingen. Bij een 40%-audit wordt minimaal 40 % van het vereiste aantal te bezoeken projecten bezocht. Er moet altijd minimaal één project worden bezocht.

6.4.3 Vestigingen

Naast het bezoek aan de hoofdvestiging worden op basis van een steekproef nevenvestigingen bezocht volgens tabel 4. Bij de keuze van de vestigingen moet rekening worden gehouden met:

— een goede afspiegeling van de in opdracht uitgevoerde werkzaamheden;

— de veiligheidsrisico's en daarmee samenhangende houding en gedrag;

— een zo representatief mogelijk beeld van de vestiging als geheel.

Tabel 4 — Bezoek van vestigingen

(X)	(√x)
2 < 6	2
6 < 12	3
12 < 20	4
20 < 30	5
30 < 42	6
42 … enz.	
X = totaal aantal vestigingen √x = minimaal te bezoeken aantal vestigingen	

Een nevenvestiging kan, als deze valt binnen het toepassingsgebied van het certificaat of statement, worden toegevoegd aan het certificaat of statement. Bij de controleaudit moet dan wel het gehele auditproces van de nevenvestiging (los van de totale organisatie) worden doorlopen. Als de behaalde trede gelijk is aan die van de totale organisatie, dan kan de nevenvestiging daarna worden meegenomen in het auditproces van de totale organisatie.

6.4.4 Uitzend- en detacheringsbureaus

Voor het bepalen van het aantal mandagen voor een audit bij een uitzend- of detacheringsbureau gelden de volgende eisen:

— Uitzendbureau: Zowel het kantoorpersoneel als het aantal medewerkers dat op het moment van de audit voor het uitzendbureau aan het werk is, moet bij de bepaling van het aantal mandagen voor de audit worden meegeteld.

OPMERKING 1 Het aantal medewerkers dat op het moment van de audit voor het uitzendbureau aan het werk is, kan een ander aantal zijn dan dat bij het uitzendbureau is ingeschreven.

— Detacheringsbureau: Zowel het kantoorpersoneel als het aantal medewerkers dat op het moment van de audit bij het detacheringsbureau in dienst is, moet bij de bepaling van het aantal mandagen voor de audit worden meegeteld.

OPMERKING 2 Het aantal medewerkers dat op het moment van de audit bij het detacheringsbureau in dienst is, kan een ander aantal zijn dan dat is gedetacheerd.

Voor uitzend- en detacheringsbureaus gelden nog de volgende voorwaarden:

— Het aantal te interviewen medewerkers bij een uitzendbureau moet representatief zijn met het 'normale' beeld (gedurende een kalenderjaar) van de uitzendorganisatie. De CI moet dit vóór de audit toetsen.

— De interviews met uitzendkrachten of gedetacheerden moeten op het kantoor van het uitzendbureau of detacheringsbureau plaatsvinden.

OPMERKING 3 Dus niet op de locatie waar zij ten tijde van de audit werkzaam zijn.

— Het uitzendbureau of detacheringsbureau is verantwoordelijk voor het personeel dat ze uitzetten of detacheren. Zij moeten de medewerkers die zich bij hen inschrijven of die zij in dienst nemen, ‘onboarden’ op het algemene veiligheidsniveau van de opdrachtgever.

Verder moet bij een audit - via een aantal interviews - het volgende worden gecontroleerd:

— of en hoe dit ‘onboarden’ door het uitzendbureau of detacheringsbureau is gedaan;

— of de medewerkers de essentie van het ‘onboarden’ hebben begrepen en kunnen aangeven wat dit voor hun werkzaamheden in de praktijk betekent;

OPMERKING 4 Dit geldt ook voor uitzendkrachten of gedetacheerden die in een leidinggevende functie worden uitgezet of gedetacheerd.

— hoe wat is geleerd tijdens het ‘onboarden’, wordt onderhouden.

6.5 Onaangekondigde werkbezoeken

Het doel van een onaangekondigd werkbezoek is om aanvullend vast te stellen of een organisatie ‘op een willekeurig moment’ voldoet aan de eisen van de SCL in de dagelijkse praktijk. Een onaangekondigd werkbezoek vindt plaats tijdens de certificatieaudit vanaf trede 4. De certificerende instelling biedt bij de offerte van een audit op trede 3 aan om een onaangekondigd werkbezoek te plannen. De opdrachtgever besluit - in het geval van een trede-3-audit - of dit moet worden meegenomen.

De volgende voorwaarden zijn van toepassing:

— Bij trede 4 en 5 vindt ten minste één onaangekondigd werkbezoek plaats tijdens iedere audit. Bij kleine organisaties (tien werkzame personen of minder) is het tijdsbeslag van het onaangekondigde werkbezoek maximaal een halve dag.

— De klant verstrekt een overzicht van de lopende projecten tijdens de geplande auditdagen aan de auditor.

— De auditor stemt het moment van aanleveren van dit overzicht af met de klant.

— De auditor kiest uit dit overzicht een te bezoeken project uit en geeft op de dag zelf bij de klant aan welk project er wordt bezocht.

— In het auditplan is het onaangekondigde werkbezoek ingepland (zonder naam van het project).

— De resultaten van het onaangekondigde werkbezoek vormen een onderdeel van de rapportage van de desbetreffende audit (geen specifieke of aparte rapportage).

— Het onaangekondigde werkbezoek is onderdeel van het aantal mandagen voor de totale beoordeling.

Een onaangekondigd werkbezoek bestaat hoofdzakelijk uit observaties, maar soms ook uit gesprekken.

Observaties zijn bedoeld om te beoordelen of er veiligheidsbewust wordt gewerkt. Er is de mogelijkheid om in gesprek te gaan met medewerkers. Hierbij is het niet de bedoeling om uitgebreide gesprekken te voeren, maar om een kort gesprek te voeren om meer gevoel (achtergronden) bij vertoond gedrag te krijgen. Deze gesprekken worden bij voorkeur gevoerd in de pauze of voor of na afloop van het werk.

De wijze waarop deze onaangekondigde werkbezoeken plaatsvinden, is afhankelijk van het type organisatie. In het algemeen gelden de volgende uitgangspunten:

— uitvoeringsorganisatie: werkzaamheden observeren op de (bouw)locatie;

— dienstverleningsorganisatie: werkzaamheden observeren en korte gesprekken voeren op de bouwlocaties (indien van toepassing), medewerkers observeren op kantoor (rondgangen en aanspreken medewerkers) en bijeenkomsten bijwonen.

Het is hierbij de bedoeling om de medewerkers zo veel mogelijk in hun natuurlijke werkhabitat te observeren.

Als het niet mogelijk is om een onaangekondigd werkbezoek uit te voeren (bijvoorbeeld bij een offshoreaudit), kan dispensatie worden aangevraagd bij NEN. De aanvraag moet vóór de audit met een goede onderbouwing worden ingediend.

6.6 Taaleis bij SCL-audits

6.6.1 SCL-audits buiten Nederland

De audit wordt uitgevoerd in de taal van het land of de voertaal van het bedrijf. Certificerende instellingen die SCL-audits willen uitvoeren buiten Nederland, moeten in het desbetreffende land lokale SCL-auditoren opleiden. Binnen het auditteam is er ten minste één native speaker aanwezig. De tweede auditor moet de taal aantoonbaar op B2-niveau beheersen. Een CI moet ervoor zorgen dat auditoren die zij inzet voor anderstalige audits, de taal voldoende (taalniveau B2) beheersen.

Om te kunnen starten in een ‘nieuw’ land geldt het volgende:

— Het is toegestaan om bij de eerste drie klanten of de eerste twintig auditdagen in twee jaar per certificerende instelling in een land waarin nog geen significante SCL-activiteiten worden ontwikkeld, een SCL-audit uit te voeren met SCL-auditoren die de landstaal of voertaal van het bedrijf niet spreken, vergezeld van een tolk. Van het auditteam moet dan altijd een T4/T5-auditor deel uitmaken.

— Als er één SCL-opgeleide auditor in het team zit die wel native speaker is, moet er alsnog een tolk bij worden betrokken voor de auditor die de desbetreffende taal niet machtig is. Als een auditor geen native speaker is, maar wel de taal voldoende beheerst, dan moet dit B2-niveau zijn (zie ook bijlage B).

— Een certificerende instelling die in een land certificatieactiviteiten ontwikkelt, heeft een inspanningsverplichting om de markt in dat land – samen met de schemabeheerder, andere certificerende instellingen en andere belanghebbenden, – actief verder te ontwikkelen.

— Per land wordt in overleg met de relevante belanghebbenden bepaald of en hoe de SCL-activiteiten in een ‘nieuw’ land verder worden ontwikkeld. Certificerende instellingen die al activiteiten in het nieuwe land uitvoeren, zijn verplicht aan dit gremium deel te nemen.

Voor certificatieactiviteiten in de DACH-regio (Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland)moet een afzonderlijke licentieovereenkomst met NEN worden afgesloten (zie 6.1).

6.6.2 Offshoreaudits en audits bij internationaal georiënteerde organisaties

Voor audits waar de voertaal van het bedrijf Engels is (offshoreaudits en audits bij internationaal georiënteerde organisaties), is het voldoende dat beide auditoren de Engelse taal beheersen. Een CI moet ervoor zorgen dat auditoren die zij inzet voor anderstalige audits, de taal voldoende (taalniveau B2) beheersen.

Engels als voertaal betekent hier dat álle medewerkers die binnen het toepassingsgebied van de audit vallen, in het Engels communiceren. Als er toch medewerkers worden geïnterviewd die niet in het Engels communiceren, dan moet er een tolk worden ingezet.

6.6.3 Audits bij een Nederlands bedrijf waarvan de meeste werknemers de Nederlandse taal niet machtig zijn

Een SCL-audit bij een Nederlands bedrijf waarvan de meeste werknemers de Nederlandse taal niet machtig zijn, kan worden uitgevoerd door Nederlandse SCL-auditoren met inzet van een tolk. Als de medewerkers meerdere nationaliteiten hebben (en verschillende talen spreken), dan wordt er gekeken welke groep anderstaligen de grootste groep is en uit deze groep worden de geïnterviewden gekozen. De interviews vinden plaats met een officiële tolk. Tijdens de controleaudits in jaar 2 en 3 kan een andere groep anderstaligen worden geïnterviewd (als deze groep representatief is). Er mag in geen geval alleen met de leidinggevende worden gesproken. De leidinggevende mag niet optreden als tolk.

6.7 Aanvullende eisen voor specifieke certificatietrajecten

6.7.1 Het certificeren van een project

De volgende aanvullende eisen gelden als er sprake is van een project. Bijvoorbeeld de aanleg van railinfrastructuur van A naar B voor de duur van drie jaar.

Toepassingsgebied
Het toepassingsgebied is bepalend voor het certificaat of statement en moet in overeenstemming zijn met de activiteiten die worden beoordeeld. Per toepassingsgebied wordt een certificaat of statement uitgereikt. Dit houdt in dat er per project meerdere certificaten uitgereikt of geldig kunnen zijn. Deze certificaten kunnen verschillende treden hebben. In het toepassingsgebied wordt aangegeven welke fase of fasen van toepassing zijn. Een voorbeeld van een fase is ‘engineering’ of ‘uitvoering’. Als het toepassingsgebied meerdere fasen bevat, dan moeten deze fasen actief zijn ten tijde van de audit. Een fase kan uit meerdere deelactiviteiten bestaan. Deze deelactiviteiten hoeven niet allemaal actief te zijn tijdens de audit. De certificatie van een project is ook van toepassing op een project binnen één bedrijf.

Tijdsbesteding audit
De tijdsbesteding van de audit is gerelateerd aan het toepassingsgebied.

Geldigheid certificaat of statement
Het certificaat of statement is geldig tot het einde van het project of tot het einde van de projectfase. Als het project of de projectfase langer dan een jaar duurt, dan vinden de controleactiviteiten plaats in overeenstemming met de eisen in hoofdstuk 7. Als de auditor tijdens de controleaudit twijfelt (bijvoorbeeld of het eerder vastgestelde niveau op de SCL nog aanwezig is), dan gelden de reguliere eisen zoals opgenomen in hoofdstuk 7.

6.7.2 Het certificeren van een afdeling

Het certificeren van een onderdeel van een bedrijf is gerelateerd aan een bepaalde onderscheidende activiteit die een bedrijf verricht. Bij grotere bedrijven is een dergelijk onderdeel als een businessunit benoemd of gelijkwaardig, of zelfs in een aparte juridische eenheid ondergebracht. De kleinst mogelijke 'certificatie-eenheid' is een afdeling.

6.7.3 Het certificeren van een offshorebedrijf

Als binnen het toepassingsgebied van de toetsing activiteiten vallen die offshore plaatsvinden, dan gelden de aanvullende eisen die zijn opgenomen in bijlage A.

6.8 Beoordelingsmethode

6.8.1 Algemeen

SCL 2.0 bestaat uit vijf thema's. De thema's zijn onderverdeeld in subthema's, die beschrijvingen bevatten van wat je bij een organisatie tegenkomt. Elke beschrijving past bij een bepaalde trede van de SCL.

In de beschrijvingen is een splitsing gemaakt tussen 'randvoorwaardelijk' en 'gedrag'. De beschrijvingen onder randvoorwaardelijk zeggen iets over wat een organisatie moet hebben ingericht en georganiseerd op het gebied van V&G. Dit zijn als het ware randvoorwaarden die een organisatie instelt, zodat iedere werknemer weet wat hij moet doen.

OPMERKING 1 Denk hierbij aan de organisatie van V&G, de beschikbaarheid van middelen, duidelijke taken en de verantwoordelijkheden en bevoegdheden wat betreft V&G.

Deze voorwaarden kunnen onderdeel zijn van een managementsysteem, maar zo'n systeem is niet verplicht. Een organisatie hoeft hierover ook niet per se iets op papier te hebben staan. Als dat nuttig is voor de organisatie, dan mag dat natuurlijk wel.

Bij gedrag is beschreven hoe de organisatie en haar medewerkers omgaan met bepaalde onderwerpen binnen de organisatie op een bepaalde trede en wat zichtbaar en hoorbaar is.

Elk thema wordt beoordeeld. Hierbij wordt een afzonderlijke beoordeling van het randvoorwaardelijke (R) en het gedrag (G) uitgevoerd. Omdat het bij het beoordelen van de cultuur vooral gaat om de effectiviteit van de inspanningen en instrumenten die worden geïmplementeerd, weegt de beoordeling van gedrag het zwaarst.

OPMERKING 2 Het kan zijn dat een beschrijving in de norm niet van toepassing is voor een specifiek bedrijf. Er wordt echter geaudit 'in de geest van de norm', dat betekent dat er wordt gekeken naar de bedoeling van de beschrijving.

OPMERKING 3 Diverse belanghebbenden van de organisatie die wordt gecertificeerd, kunnen worden aangemerkt als opdrachtnemer. Dit zijn niet alleen de aannemersbedrijven, maar alle partijen die werk uitvoeren (en dus aannemen) in de ruimste zin van het woord. Deze partijen hebben namelijk direct of indirect invloed op de veiligheid. Voorbeelden hiervan zijn, naast aannemersbedrijven, organisaties die de catering op kantoor verzorgen, het schildersbedrijf dat het eigen kantoorpand schildert of een groothandel die of logistiek bedrijf dat het terrein oprijdt voor de levering van producten.

6.8.2 Kleur van beoordeling

Bij de beoordeling zijn de volgende kleuren van beoordeling mogelijk:

— Groene beoordeling: deze geeft aan dat een thema als voldoende is beoordeeld. De auditoren hebben het beeld dat voor een groot deel wordt voldaan aan de kenmerken van dat thema. Hierbij is het niet nodig dat volledig wordt voldaan aan de kenmerken van een thema op een bepaalde trede. Gedrag kan nameljik niet honderd procent worden vastgesteld. Er zullen altijd mensen zijn die ander gedrag vertonen. Het gaat om de meest voorkomende gedragspatronen, gewoonten, ongeschreven regels, enz. Het gaat om het totaalbeeld.

— Oranje beoordeling: deze geeft aan dat de organisatie voor een deel voldoet aan de beschrijvingen die horen bij een thema en dat de organisatie inspanningen verricht om te komen tot een voldoende beoordeling.

— Rode beoordeling: deze geeft aan dat een thema als onvoldoende is beoordeeld.

6.8.3 Beoordeling van thema's

Bij de beoordeling van thema's geldt het volgende:

— Alle thema's worden beoordeeld op R en G.

— Bij de beoordeling van R moeten minimaal vier van de vijf thema's 'voldoende' (groen) zijn beoordeeld. Het thema dat geen groene score heeft, moet oranje scoren voor een positieve beoordeling. Een rode beoordeling betekent dat de trede niet is gehaald.

— Bij de beoordeling van G moeten alle thema's 'voldoende' (groen) zijn beoordeeld.

Deze beoordeling vindt plaats bij zowel een initiële audit (de eerste certificatieaudit, in jaar 1) als een hercertificatieaudit (in jaar 4, 7, enz.).

6.8.4 Beoordeling van subthema's

De beoordeling van een thema wordt bepaald door de beoordeling van alle subthema's. Het totaalbeeld van het thema moet in voldoende mate passen bij het niveau van de trede waarop wordt beoordeeld. Het beeld van de auditor is daarbij bepalend.

Een organisatie moet de mogelijkheid hebben om aantoonbaar met verbetering van subthema's bezig te zijn, zonder dat dit automatisch leidt tot een onvoldoende beoordeling van het desbetreffende thema.

Voor de beoordeling van subthema's geldt het volgende:

a) Randvoorwaardelijk (R):

   — Per thema mag één subthema als oranje worden beoordeeld zonder dat het desbetreffende thema als oranje wordt beoordeeld.

   — Als binnen een thema twee of meer subthema's als oranje worden beoordeeld, dan wordt het desbetreffende thema als oranje beoordeeld.

b) Gedrag (G)

— Per thema mag één subthema als oranje worden beoordeeld zonder dat het desbetreffende thema als oranje wordt beoordeeld.

— Als binnen een thema twee of meer subthema's als oranje worden beoordeeld, dan wordt het desbetreffende thema als oranje beoordeeld;

— Een rode beoordeling van één subthema leidt automatisch tot een rode beoordeling van het desbetreffende thema.

6.8.5 Toekenning van treden

Elk thema bevat beschrijvingen die passen bij het niveau van een desbetreffende trede. Hierbij geldt over het algemeen dat gedrag op een hogere trede er anders uitziet dan wat op lagere treden wordt beschreven.

VOORBEELD 1 Op trede 1 is V&G geen onderwerp van gesprek en krijgt het geen aandacht. Op trede 5 is iedereen continu met elkaar in gesprek om V&G te verbeteren.

Hoe hoger de trede, hoe meer partijen erbij betrokken zijn: eerst voornamelijk alleen de directie, dan het management, de direct leidinggevende en vervolgens de medewerkers. Hoe hoger de trede, hoe meer de medewerkers zelf initiatief nemen om veilig en gezond te werken en hoe meer verantwoordelijkheid zij hiervoor nemen.

Een organisatie wordt beoordeeld op de beschrijvingen in de norm van de trede die wordt geaudit. Bij de beoordeling wordt uitgegaan van het beeld dat bij de hoogste trede past. De onderliggende treden worden hierbij niet 'groen' gekleurd.

Als de beschrijving van een bepaalde trede niet passend is voor de organisatie, dan wordt gekeken naar de beschrijving van hogere of lagere treden.

VOORBEELD 2 Aals een organisatie wil worden gecertificeerd voor trede 3, dan wordt gekeken naar de beschrijvingen van trede 3. Als aan een eis niet wordt voldaan, dan wordt gekeken naar de beschrijvingen bij de onderliggende treden. Op basis van de uitkomsten van deze beoordeling krijgt de organisatie een certificaat of statement dat past bij de lagere trede.

Het kan ook voorkomen dat een organisatie niet voldoet aan de beschrijvingen van trede 3, maar dat een organisatie hoger scoort voor een bepaald thema. De auditor gaat dan na op welk niveau de organisatie voor dit thema uitkomt: trede 4 of trede 5. Dit wordt vastgelegd in de rapportage, zodat de organisatie een duidelijk beeld krijgt van hoe ze functioneert op dit onderdeel en wat het eventuele potentieel is om door te groeien naar het niveau van een hogere trede.

Een bedrijf heeft ten minste trede 1 van de SCL als het beschikt over een afgeronde beoordeling en een ambitie om zich verder te ontwikkelen op de SCL.

Als een of meer thema's op een hoger niveau uitkomen dan het niveau waarop de audit is aangevraagd, dan leidt dit niet tot de toekenning van een hogere trede.

6.8.6 Voorbeelden van een beoordeling

Voorbeelden van een beoordeling zijn weergegeven in tabel 5 en 6.

Tabel 5 — Voorbeeld 1: de organisatie wordt beoordeeld op trede 4, maar krijgt trede 3 toegekend

	Trede 1		Trede 2		Trede 3		Trede 4		Trede 5	
Thema's	**R**	**G**	**R**	**G**	**R**	**G**	**R**	**G**	**R**	**G**
1										
2										
3										
4										
5										
Eindoordeel	Deze organisatie krijgt geen T4-certificaat, omdat niet alle thema's van G voldoende zijn beoordeeld. De organisatie krijgt een T3-certificaat.									

Tabel 6 — Voorbeeld 2: de organisatie wordt beoordeeld op trede 4 en krijgt trede 4 toegekend

	Trede 1		Trede 2		Trede 3		Trede 4		Trede 5	
Thema's	**R**	**G**	**R**	**G**	**R**	**G**	**R**	**G**	**R**	**G**
1										
2										
3										
4										
5										
Eindoordeel	Deze organisatie krijgt een T4-certificaat. Eén thema scoort nog niet voldoende, maar de organisatie laat zien dat zij al voor een deel voldoet en dat zij inspanningen verricht om tot een voldoende beoordeling te komen. Op G wordt op alle thema's voldoende gescoord, waarbij de beoordeling op een thema passend is bij het niveau van T5. De auditor vermeldt dit in de rapportage.									

6.8.7 Mogelijkheid om audits open in te gaan

Als de te certificeren organisatie dit wenst, kan zij ervoor kiezen om de audit open in te gaan. In dat geval wordt niet vooraf gekozen voor een bepaalde trede, maar kijkt de auditor waar hij op uitkomt.

Deze mogelijkheid wordt geboden tot en met trede 3.

Het uitgangspunt bij deze audit is trede 3. Bij deze audit gelden de mandagen die horen bij trede 3.

De uitkomst van de beoordeling kan zijn: trede 1, trede 2 of trede 3.

6.8.8 Geen audit mogelijk op trede 1

Trede 1 bevat veel beschrijvingen van zaken die de organisatie nog niet heeft geregeld. In de beschrijvingen wordt weergegeven dat bepaald gewenst gedrag ten aanzien van veiligheid en gezondheid nog niet aanwezig is. Het is daarom niet mogelijk om een audit op deze trede uit te voeren.

Het is wel mogelijk dat een certificaat of statement op trede 1 wordt afgegeven als uitkomst van een audit op een hogere trede.

6.9 Auditrapportage

6.9.1 Algemene afspraken

De auditrapportage moet ten minste de resultaten van de eisen uit de SCL verwoorden en vermelden op welke trede op de ladder is geaudit. Het niet aantoonbaar kunnen maken van de eisen of er nog niet aan kunnen voldoen door de organisatie wordt apart in de auditrapportage vermeld. Elk auditrapport moet een door de auditor vastgestelde conclusie over de trede op de SCL bevatten.

Het auditresultaat kan alleen resulteren in een positieve rapportage wanneer is voldaan aan de minimumeisen van de trede. Bij een positieve auditrapportage wordt als conclusie de trede vermeld waaraan wordt voldaan en wordt een aanbeveling gedaan aan de CI tot het uitgeven of wijzigen van de trede op het certificaat of statement.

De beslissing tot certificaat- of statementverlening door de CI wordt genomen op basis van:

— een volledig auditrapport met positieve conclusie op de behaalde trede en een aanbeveling tot certificatie;

— algemeen verplichte bijlagen, zoals een verklaring van de directie over de activiteiten en bedrijfsentiteiten, zo mogelijk voorzien van een afschrift van de (juridische) organisatiestructuur uit de jaarlijkse accountantsverklaring;

— specifiek verplichte bijlagen, zoals het verslag van de beoordelaar van de auditrapportage, de aantekeningen en bevindingen van de auditoren, en een onderbouwing van de beoordeling door de auditoren.

De rapportage wordt uiterlijk vijftien werkdagen na de laatste auditdag door de CI aan de directie van de organisatie ter beschikking gesteld. De auditrapportage blijft onlosmakelijk verbonden met het certificaat ter onderbouwing van de trede op de SCL. De auditrapportage is vertrouwelijk en heeft niet de status om aan derden te kunnen aantonen dat men voldoet aan de eisen van de SCL.

NEN heeft geen invloed op het auditrapport en de auditresultaten. NEN ontvangt ook geen rapportage. NEN heeft wel de mogelijkheid om auditrapportages in te zien als steekproef voor de beoordeling van de CI of auditor en, in geval van klachten, van de geauditeerden.

6.9.2 Verantwoording en onderbouwing van de bevindingen

Bij de beoordelingssystematiek van de SCL moet een goede verantwoording en onderbouwing naar de klant plaatsvinden. Dit gebeurt in drie stappen:

1) Na elk interview wordt een mondelinge samenvatting van het interview gegeven.

2) Aan het einde van elke auditdag wordt een mondelinge terugkoppeling gegeven op een wat abstracter niveau over de gehele audit tot dan toe. Dit is nog geen voorlopige conclusie. Hiermee wordt voorkomen dat de beoordeling pas op het einde van de audit gebeurt en een klant voor (onaangename) verrassingen komt te staan.

3) De presentatie en de voorlopige eindbeoordeling van de audit worden aan het einde van het gehele auditproces gegeven, zoals afgesproken met de opdrachtgever.

Voordat de rapportage aan de opdrachtgever wordt verstrekt, wordt deze eerst bij de CI intern gereviewd.

6.9.3 Rapportage

Naast de verantwoording en onderbouwing is een goede rapportage van belang. Tijdens de audit worden de vijf thema's beoordeeld aan de hand van de bijbehorende subthema's. De bevindingen over de subthema's worden verwerkt in een samenhangende samenvatting per thema. Daarin worden sterke punten en verbeterpunten in samenhang beschreven. Zo krijgt de organisatie inzicht in haar positie binnen een trede en in haar groeipotentieel per thema.

De auditoren beschrijven in de rapportage hun waarnemingen en bevindingen. De beschrijving van de waarnemingen is feitelijk en bevat geen waardeoordeel. De rapportage bevat wel concrete aanbevelingen voor groei, maar schrijft niet voor welke maatregelen de organisatie moet nemen.

De rapportage mag niet herleidbaar zijn tot een persoon. Persoonlijke zaken mogen geen onderdeel zijn van de rapportage.

Er wordt eerst een algemeen beeld geschetst van de aangetroffen cultuur van de organisatie. Dit bevat ook een eindoordeel met het benoemen van de trede.

Daarna wordt als volgt een onderbouwing van het eindoordeel per thema gegeven:

— Per thema wordt een samenvatting opgesteld waarin de bevindingen over de onderliggende subthema's zijn verwerkt.

— Er wordt een eindconclusie met onderbouwing gegeven. Per thema wordt een beoordeling weergegeven (op randvoorwaardelijk en gedrag): groen, oranje, rood. R en G worden in samenhang met elkaar beoordeeld.

— De samenvatting per thema moet cultuurgericht zijn. Als de auditor iets bijzonders heeft gezien, dan moet hij dit benoemen met de aanvulling wat dit volgens hem voor de cultuur betekent. Als de auditor daarbij aspecten tegenkomt die een directe relatie hebben met elementen die zijn beschreven bij randvoorwaardelijk, dan moeten ook die worden benoemd. Bij de beoordeling van

randvoorwaardelijk wordt de relatie naar en de consequentie voor de cultuur gelegd. Hierbij is het globale beeld ten aanzien van het thema leidend.

— in de samenvatting perthema wordt een rapportage geven van de sterke punten en verbeterpunten op het gebied van cultuur. Bij eventuele constateringen over het randvoorwaardelijke aspect wordt de relatie naar en de consequentie voor de cultuur gelegd.

— De aanbevelingen in de auditrapportage moeten zo concreet mogelijk worden geformuleerd, zodat de groeimogelijkheden van de organisatie duidelijk worden.

In de onderbouwing moet herleidbaar zijn waarom het thema een bepaalde beoordeling heeft gekregen. Op deze wijze neemt het auditteam verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de audit. De bevindingen van het auditteam kunnen de organisatie helpen in het zich ontwikkelen naar een hogere trede.

De CI is vrij om hiervoor een eigen lay-out te gebruiken.

6.10 Certificaat of statement

De naam van het certificaat of het statement luidt: ‘Safety Culture Ladder-certificaat of -statement trede N’, waarbij N de waarde 1, 2, 3, 4 of 5 kan aannemen.

Een certificaat of statement geeft de hoogst bereikte trede aan en de datum waarop het certificaat of statement is verstrekt. Elk certificaat of statement is een uniek document met een uniek nummer. Dit nummer wordt verstrekt door de CI. De CI verstrekt het certificaat of statement aan de organisatie.

Als er een SCL-audit wordt uitgevoerd bij een holding met meerdere vestigingen, dan volgt de afgifte van één certificaat of statement. De holding wordt vermeld op het hoofdcertificaat of -statement en de vestigingen of werkmaatschappijen worden opgenomen in de bijlage.

Op het certificaat of statement zijn ten minste vermeld:

— de juridische naam, adresgegevens met vestigingsplaats en het registratienummer in het relevante officiële handelsregister van de bedrijfsentiteit(en) die onder certificatie van de SCL vallen;

OPMERKING Als een nevenvestiging geen registratienummer heeft, dan wordt het nummer van de hoofdvestiging opgenomen.

— de naam van de CI zoals vermeld in de bevoegdheidsverklaring;

— de behaalde trede (of indicatief behaalde trede bij een statement) op de SCL (trede 1, 2, 3, 4 of 5);

— het toepassingsgebied van het certificaat of statement;

— de naam en handtekening van de vertegenwoordiger van de CI;

— een referentie naar het versienummer van de gehanteerde norm van de SCL (Safety Culture Ladder 2.0, met vermelding van de versiedatum);

— de datum van eerste uitgifte en de mutatiedatum;

— het certificaat- of statementregistratienummer, dat wordt afgegeven door de CI. Het door een CI verstrekt certificaat of statement wordt door de CI aangemeld bij NEN voor publicatie in het certificatenregister.

6.11 Geldigheid certificaat en statement

Een door een CI afgegeven 'Safety Culture Ladder-certificaat of -statement trede N' heeft een geldigheid van drie jaar, onder de voorwaarde dat jaarlijks een controleaudit plaatsvindt. De controleaudits moeten plaatsvinden vanaf tien maanden tot uiterlijk twaalf maanden na de laatste (controle)audit om de geldigheid van het oorspronkelijk verkregen certificaat of statement in jaar 2 en 3 te behouden.

Bij veronderstelde stijging op de ladder is een organisatie vrij om een nieuwe beoordeling, met bijhorende initiële audit, aan te vragen bij een CI. Dit kan niet eerder dan een halfjaar na het verkrijgen van het certificaat.

Een meetfout wordt gezien als een vermeende fout in de uitvoering van het auditproces. Het betreft hier geen inhoudelijke fout over de scoretoekenning.

Als de klant de uitvoering van de audit betwist, dan is de klachtenprocedure van de CI van toepassing. De klacht moet binnen één week na ontvangst van de (concept)rapportage bij de CI worden ingediend. De klacht moet binnen dertien weken zijn afgehandeld door de CI. Als de klachtenprocedure niet tot het gewenste resultaat leidt, dan kan een klacht worden ingediend bij de schemabeheerder NEN.

Het is niet toegestaan om binnen de termijn van dertien weken te veranderen van CI of auditoren. Daarna mag een organisatie wisselen. Dit moet van te voren dan wel kenbaar worden gemaakt bij NEN.

Een certificaat of statement kan worden overgenomen door een andere CI onder de voorwaarden gesteld in IAF MD 2:2023[1]. Van belang is dat er een goede overdracht plaatsvindt.

6.12 Proefaudit

Als een organisatie wil ervaren wat een audit op de SCL inhoudt, maar nog geen echte certificatie wil laten uitvoeren, dan bestaat de mogelijkheid om op beperkte schaal te laten beoordelen of bepaalde thema's aan de eisen voldoen en om ervaring op te doen met een audit op de SCL.

De proefaudit is beperkt van omvang en leidt niet tot afgifte van een score, certificaat of statement. De omvang is bepaald op 40 % van een volledige certificatieaudit, met een minimum van anderhalve mandag per auditor (in totaal drie mandagen).

Ten minste worden directie, management en uitvoerenden beoordeeld en wordt een project bezocht. De proefaudit vindt standaard plaats op trede 3. De CI mag geen uitspraak doen over het wel of niet behalen van een trede.

[1] IAF MD 2:2023, *IAF Mandatory Document for the Transfer of Accredited Certification of Management Systems*, blijft op grond van 'Global ACI Global ACI–IAF and ILAC Document Cross-Reference Table' van kracht totdat een gelijkwaardig Global ACI-document is afgerond en vastgesteld. Raadpleeg het actuele documentenoverzicht van Global ACI voor de van toepassing zijnde publicatie.

7 SCL-producten

7.1 Algemeen

Voor de SCL zijn diverse producten beschikbaar, zie tabel 7. De eisen die van toepassing zijn op de beoordeling van deze SCL-producten, staan in 7.2 t/m 7.6.

Tabel 7 — SCL-producten

Product	Jaar 1	Jaar 2	Jaar 3
SCL Original (zie 7.2) *toepasbaar t/m trede 5*	100%-audit — SCL Original-certificaat — drie jaar geldig met tredevermelding — vrije keuze voor selfassessment — mandagen volgens tabel 2 of 3 — twee auditoren	100%-audit — behoud van certificaat — mandagen volgens tabel 2 of 3 — twee auditoren	100%-audit — behoud van certificaat — mandagen volgens tabel 2 of 3 — twee auditoren
SCL (zie 7.3) *toepasbaar t/m trede 4*	100%-audit — SCL-certificaat drie jaar geldig met tredevermelding — vrije keuze voor selfassessment — mandagen volgens tabel 2 of 3 — twee auditoren	Controleaudit 40 % — behoud van certificaat — mandagentabel 40 % — twee auditoren	Controleaudit 40 % — behoud certificaat — mandagentabel 40 % — twee auditoren
SCL Light (zie 7.4) *toepasbaar t/m trede 3*	SCL Light audit 40 % — statement drie jaar geldig met trede-indicatie — mandagentabel 40 % — SCL webtool verplicht voor uitvoeren selfassessment — beoordeling actieplan (gapanalyse, acties en gedragsdoelstellingen) — twee auditoren	Beoordeling gedragsdoelstellingen — behoud van statement — één mandag [a] — één auditor	Beoordeling gedragsdoelstellingen — behoud van statement — één mandag [a] — één auditor

<table>
<tr><th>Product</th><th>Jaar 1</th><th>Jaar 2</th><th colspan="2">Jaar 3</th></tr>
<tr><td rowspan="2">SCL Light voor kleine organisaties (zie 7.5)

toepasbaar t/m trede 3

(max. 50 medewerkers</td><td rowspan="2">SCL Light-audit 40 %

— statement drie jaar geldig met trede-indicatie

— mandagentabel 40 %

— SCL-webtool verplicht voor uitvoeren selfassessment

— beoordeling actieplan (gapanalyse, acties en gedragsdoelstellingen)

— twee auditoren

— interne auditor (zie B.8)</td><td rowspan="2">Beoordeling gedragsdoelstellingen

— behoud van statement

— één mandag [a]

— één auditor</td><td colspan="2">Beoordeling gedragsdoelstellingen</td></tr>
<tr><td>Voldaan aan criteria in jaar 2 (zie toelichting onder 7.5)

— behoud van statement

— beoordeling door auditor vervalt als wordt voldaan aan de criteria

— beoordeling door interne auditor (zie B.8)</td><td>Nauwelijks voldaan aan criteria in jaar 2 (zie toelichting onder 7.5)

— behoud van statement (zie B.8).

— één mandag [a]

— één auditor</td></tr>
<tr><td>Self Assessment (zie 7.6)

geen trede-indicatie</td><td>Selfassessment via SCL webtool

— geen betrokkenheid van CI

— zelfverklaring met geldigheid van één jaar

— SCL-webtool verplicht voor uitvoeren selfassessment

— beoordeling door interne auditor GAP-analyse en actieplan

— interne auditor (zie B.8)</td><td>Verlengen zelfverklaring

— kan met één jaar worden verlengd

— interne auditor (zie B.8)</td><td colspan="2">Overstappen naar ander SCL-product</td></tr>
<tr><td colspan="5">[a] Tijdsbesteding van één dag is inclusief reistijd om van de ene naar de andere locatie te gaan en exclusief woon-werkreistijd.</td></tr>
</table>

7.2 SCL Original

7.2.1 Algemeen

Bij de SCL Original beoordeelt de CI de cultuur op het gebied van veiligheid en gezondheid door middel van een audit zoals beschreven in hoofdstuk 6. Er wordt zowel in jaar 1 als in jaar 2 en 3 een 100%-audit uitgevoerd.

Het SCL Original-certificaat is drie jaar geldig als in jaar 2 en 3 dezelfde trede wordt behaald. Als dezelfde trede niet wordt behaald, is het afgegeven certificaat niet meer geldig. In jaar 2 of 3 is een tredeverhoging of uitbreiding van het toepassingsgebied van de certificatie mogelijk. In dat geval wordt er in het desbetreffende jaar een nieuw certificaat afgegeven met een nieuwe geldigheid van drie jaar. Overstap van SCL Original naar SCL in jaar 2 is mogelijk. In dat geval wordt een nieuw SCL-certificaat uitgegeven met een resterende looptijd van twee jaar. De SCL Original is toepasbaar voor alle treden.

7.2.2 Eisen aan de beoordeling

Alle thema's worden beoordeeld op R (randvoorwaardelijk) en G (gedrag).

Bij de beoordeling van R moeten ten minste vier van de vijf thema's 'voldoende' (groen) zijn beoordeeld. Het thema dat op R geen groene score heeft, moet oranje scoren voor een positieve beoordeling. Een rode beoordeling betekent dat de trede niet is gehaald.

Bij de beoordeling van G moeten alle thema's 'voldoende' (groen) zijn beoordeeld.

Bij de controleaudits in jaar 2 en 3 moet de organisatie aan dezelfde eisen van de beoordeling in jaar 1 blijven voldoen. Dit kan bijvoorbeeld inhouden dat hetzelfde thema bij R nog steeds oranje scoort of dat een ander thema bij R oranje scoort. Als blijkt dat het bedrijf niet meer voldoet aan de eisen van de beoordeling, maar uit de auditresultaten blijkt dat een lagere trede wel is behaald, dan kan een nieuw certificaat op een lagere trede worden afgegeven.

7.3 SCL

7.3.1 Algemeen

Bij de SCL beoordeelt de CI de cultuur op het gebied van veiligheid en gezondheid zoals beschreven in hoofdstuk 6. Bij de initiële audit of bij hercertificatieaudit wordt een 100%-audit uitgevoerd.

Het SCL-certificaat is drie jaar geldig, waarbij in de twee tussenliggende jaren een beoordeling plaatsvindt door middel van een 40%-audit. Bij elke audit worden alle thema's beoordeeld. De SCL is toepasbaar t/m trede 4.

7.3.2 Jaar 1

De audit in het eerste jaar is een volledige certificatieaudit (100 %) zoals beschreven in hoofdstuk 6.

7.3.3 Jaar 2 en 3

De controleaudit in jaar 2 en 3 moet voldoen aan het volgende:

— De audit is in omvang bepaald op minimaal 40 % van een volledige certificatieaudit zoals beschreven in tabel 2 of 3, met een minimum van twee mandagen bij trede 2 en drie mandagen vanaf trede 3.

— Bij elke audit worden alle thema's beoordeeld. 40 % houdt in dat de te nemen steekproef wordt gesteld op 40 % van het aantal te interviewen medewerkers.

— De resultaten worden vastgelegd in een rapportage met samenvatting.

— Tijdens de audit worden ten minste directie, management en uitvoerenden beoordeeld.

— Er vindt ten minste één werk- of projectbezoek plaats.

— Een uitbreiding van het toepassingsgebied van de certificatie of tredeverhoging in jaar 2 of 3 wordt gezien als 'initiële certificatie'. In dat geval moet een 100%-audit worden uitgevoerd. Er wordt een nieuw certificaat afgegeven met een geldigheid van drie jaar.

7.3.4 Eisen aan de beoordeling

Alle thema's worden beoordeeld op R (randvoorwaardelijk) en G (gedrag).

Bij de beoordeling van R moeten ten minste vier van de vijf thema's 'voldoende' (groen) zijn beoordeeld. Het thema dat op R geen groene score heeft, moet oranje scoren voor een positieve beoordeling. Een rode beoordeling betekent dat de trede niet is gehaald.

Bij de beoordeling van G moeten alle thema's 'voldoende' (groen) zijn beoordeeld.

Bij de controleaudits in jaar 2 en 3 moet de organisatie aan dezelfde eisen van de beoordeling in jaar 1 blijven voldoen. Dit kan bijvoorbeeld inhouden dat hetzelfde thema bij R nog steeds oranje scoort of dat een ander thema bij R oranje scoort.

Als een auditor bij de controleaudit in jaar 2 of 3 niet kan bevestigen dat wordt voldaan aan de eisen van de beoordeling, dan moet er binnen een termijn van drie maanden een 100%-audit worden uitgevoerd. 100 % betekent dat de resterende 60 % van de audit wordt uitgevoerd.

Als deze audit aantoont dat het bedrijf niet meer voldoet aan de eisen, maar uit de auditresultaten blijkt dat een lagere trede wel is behaald, dan kan een nieuw certificaat op een lagere trede worden afgegeven.

7.4 SCL Light

7.4.1 Algemeen

Bij de SCL Light geeft de CI een indicatie van de veiligheidscultuur op het gebied van veiligheid en gezondheid, op basis van de gapanalyse, de acties en de gedragsdoelstellingen. De initiële audit of hercertificeringsaudit is 40 % van een volledige certificatieaudit (zie 6.4).

Omdat er geen volwaardige beoordeling van de cultuur wordt uitgevoerd, wordt geen certificaat maar een 'SCL Light-statement' afgegeven (bij goed resultaat). Het SCL Light-statement heeft een trede-indicatie en is drie jaar geldig. Daarbij vindt in de twee tussenliggende jaren een beoordeling plaats op de realisatie van gedragsdoelstellingen. De SCL Light is toepasbaar t/m trede 3.

7.4.2 Jaar 1

De SCL Light-audit in jaar 1 moet voldoen aan het volgende:

— Selfassessment via de SCL-webtool wordt door de organisatie ingezet.

— De SAQ moet voor iedere initiële certificatieaudit (jaar 1) of hercertificatieaudit (jaar 4, 7, enz.) opnieuw worden ingevuld.

— De CI beoordeelt de SAQ en het actieplan (gapanalyse, acties en gedragsdoelstellingen) die zijn opgesteld door (of namens) de desbetreffende organisatie.

— Voor het uitvoeren van het selfassessment wordt gebruikgemaakt van de SAQ in de SCL-webtool. Gekoppeld hieraan is het onlinedossier waarin de rapportages kunnen worden geüpload.

7.4.3 Actieplan

7.4.3.1 Algemeen

Het actieplan wordt opgesteld door (of namens) de desbetreffende organisatie. Het actieplan beschrijft voor komende jaren welke acties er concreet worden uitgevoerd om de benodigde maatregelen in te vullen die uit de gapanalyse naar voren zijn gekomen. Het actieplan bestaat uit drie onderdelen: gapanalyse, acties en gedragsdoelstellingen.

7.4.3.2 Gapanalyse

Een gapanalyse is een methode om een vergelijking te maken tussen een bestaande en een gewenste situatie. In dit geval worden de uitkomsten van de SAQ vergeleken met de trede die de organisatie beoogt te behalen.

De gapanalyse wordt opgesteld door (of namens) de desbetreffende organisatie in jaar 1 en vervolgens weer in jaar 4. Deze gapanalyse wordt beoordeeld door de CI voor het uitgeven van een SCL Light-statement.

De gapanalyse bevat ten minste de volgende informatie:

— de datum of periode waarin de SAQ is uitgevoerd;

— de uitkomsten van het selfassessment;

— de identificatie van wat zich onder het gewenste niveau bevindt;

— een analyse van de bestaande versus gewenste situatie;

— een overzicht van benodigde maatregelen om te komen van bestaande naar gewenste situatie.

OPMERKING De CI beoordeelt hier of er maatregelen zijn geformuleerd die aansluiten op de gaps. Hierbij wordt wel beoordeeld of de maatregelen specifiek en meetbaar zijn geformuleerd en of ze samenhangen met de geïdentificeerde gaps, maar niet inhoudelijk op effectiviteit.

7.4.3.3 Acties

Per maatregel uit de gapanalyse wordt een stappenplan opgezet om te groeien van de bestaande naar de gewenste situatie. De acties moeten worden opgesteld door (of namens) de desbetreffende organisatie in jaar 1 en vervolgens weer in jaar 4.

Het stappenplan bestaat ten minste uit:

— een beschrijving van concrete acties en het beoogde resultaat;

— een uitgewerkte planning met deadlines per actie;

— de namen en functies van de actiehouders.

Hierbij kan een prioritering worden aangebracht waarbij bepaalde acties voor volgende jaren worden geagendeerd. Ook bevat het actieplan een beschrijving van hoe de implementatie van de acties wordt gecontroleerd en hoe eventueel wordt bijgestuurd. Indien van toepassing, bevat het actieplan ook een overzicht van de acties en resultaten van de voorgaande jaren.

7.4.3.4 Gedragsdoelstellingen

Een tot maximaal drie gedragsdoelstellingen worden opgesteld die in het komende jaar of de komende jaren moeten worden bereikt.

Deze gedragsdoelstellingen moeten voldoen aan het volgende:

— Ze moeten specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden (SMART) zijn geformuleerd.

— De organisatie verklaart dat de directie zichtbaar actief betrokken is bij en verantwoordelijkheid neemt voor de gedragsdoelstellingen.

— Als een subthema oranje wordt beoordeeld, dan moet de organisatie hiervoor een gedragsdoelstelling vastleggen. Tijdens de beoordeling op gedragsdoelstelling in het volgende jaar wordt beoordeeld of deze gedragsdoelstelling is gerealiseerd.

7.4.4 De 40%-audit

De audit is in omvang bepaald op minimaal 40 % van een volledige certificatieaudit zoals beschreven in tabel 2 of 3, met een minimum van twee mandagen bij trede 2 en drie mandagen vanaf trede 3.

Daarbij gelden de volgende punten:

— Alle thema’s worden beoordeeld. 40 % houdt in dat de te nemen steekproef wordt gesteld op 40 % van het aantal te interviewen medewerkers.

— De resultaten worden vastgelegd in een rapportage met samenvatting.

— Tijdens de audit worden ten minste directie, management en uitvoerenden beoordeeld.

— Er vindt ten minste één werk- of projectbezoek plaats. De keuze voor de locatie wordt door de auditor bepaald. Hierbij spelen representativiteit van de locatie, het toepassingsgebied van de audit, de risico’s en eerdere ervaringen bij de opdrachtgever (in het kader van de SCL) mee.

— De audit leidt niet tot afgifte van een certificaat, maar alleen tot een ‘statement’ waarbij wordt aangegeven dat de trede indicatief is behaald.

— Een uitbreiding van het toepassingsgebied van de certificatie of tredeverhoging in jaar 2 of 3 wordt gezien als ‘initiële certificatie’. In dat geval moet een 40%-audit worden uitgevoerd. Er wordt een nieuw statement met trede-indicatie afgegeven met een geldigheid van drie jaar.

7.4.5 Eisen aan de beoordeling

Alle thema’s worden beoordeeld op R (randvoorwaardelijk) en G (gedrag).

Bij de beoordeling van R moeten ten minste vier van de vijf thema’s ‘voldoende’ (groen) zijn beoordeeld. Het thema dat geen groene score heeft, moet oranje scoren voor een positieve beoordeling. Een rode beoordeling betekent dat de trede niet is gehaald.

Bij de beoordeling van G (gedrag) moeten alle thema’s ‘voldoende’ (groen) zijn beoordeeld.

7.4.6 Jaar 2 en 3: beoordeling gedragsdoelstellingen

In jaar 2 en 3 vindt een beoordeling plaats van de gedragsdoelstellingen. Door middel van de beoordeling van gedragsdoelstellingen en het uitvoeren van het locatiebezoek wordt gekeken of de beoogde vooruitgang wel, nauwelijks of niet heeft plaatsgevonden:

— Wel/nauwelijks: In jaar 2 en 3 wordt de beoordeling altijd uitgevoerd door een auditor van een CI.

— Niet: Als wordt geconstateerd dat de beoogde vooruitgang niet heeft plaatsgevonden, dan vindt in jaar 2 wederom een jaar-1-beoordeling plaats (40%-audit). Onderdeel hiervan is dat de auditor vraagt naar een analyse van waarom de vooruitgang niet heeft plaatsgevonden en hoe dit in de toekomst wordt voorkomen.

De beoordeling van de gedragsdoelstelling vindt plaats op basis van de volgende criteria:

— De een tot drie gedragsdoelstellingen zoals geformuleerd in jaar 1 (of 2) moeten zijn behaald. Bovendien moet een nieuwe gedragsdoelstelling (of ten hoogste drie gedragsdoelstellingen) voor de komende tijd zijn opgesteld.

— De betrokkenheid van de directie moet zichtbaar zijn. Hoe hebben zij de gedragsdoelstelling(en) gerealiseerd, wat was hun persoonlijke inbreng en betrokkenheid en hoe hebben zij de organisatie meegekregen? Dit aan de hand van de volgende drie punten:

  a) de gedragsdoelstelling(en) over gewenste gedragsverandering(en);

  b) het gesprek met de directie hierover;

  c) het effect van de gedragsdoelstelling in de organisatie.

— Praktische invulling (op de werkvloer) in de praktijk: in hoeverre is de gedragsdoelstelling daadwerkelijk gerealiseerd?

Het doel van deze beoordeling is niet alleen om te controleren of de afgegeven trede-indicatie nog steeds klopt. Er vindt namelijk ook een locatiebezoek plaats waarbij observaties worden gedaan en gesprekken met medewerkers worden gevoerd.

7.4.7 Overstappen van SCL Light-statement naar SCL-certificaat

Als een organisatie een SCL Light-statement heeft en een SCL certificaat wil verkrijgen, dan volstaat een aanvullende audit van 60 %. Daarbij moet aan de volgende voorwaarden zijn voldaan:

— De aanvullende audit van 60 % wordt binnen de termijn van drie maanden van de initiële audit van 40 % uitgevoerd (dit betreft dus de 40%-audit waarmee het SCL Light-statement is verkregen).

— Er hebben zich geen belangrijke wijzigingen voorgedaan in het toepassingsgebied van de certificatie of in de organisatiestructuur.

— Er is geen sprake van een tredeverhoging.

Op het nieuwe certificaat komt de datum van afgifte van het nieuwe certificaat te staan.

7.5 SCL Light voor kleine organisaties

7.5.1 Algemeen

SCL Light voor kleine organisaties kan worden toegepast bij organisaties met ten hoogste 50 medewerkers. Bij de SCL Light voor kleine organisaties geeft de CI een indicatie van de veiligheidscultuur op het gebied van veiligheid en gezondheid, op basis van de gapanalyse, de acties en de gedragsdoelstellingen. De initiële audit of hercertificeringsaudit is 40% van een volledige certificatieaudit zoals beschreven in hoofdstuk 6.

Omdat er geen volwaardige beoordeling van de cultuur wordt uitgevoerd, wordt geen certificaat maar een ‘SCL Light voor kleine organisaties-statement’ afgegeven (bij goed resultaat). Het SCL Light voor kleine organisaties-statement heeft een trede-indicatie en is drie jaar geldig. Daarbij vindt in de twee tussenliggende jaren een beoordeling plaats op de realisatie van gedragsdoelstellingen. De SCL Light voor kleine organisaties is toepasbaar t/m trede 3.

7.5.2 Jaar 1

De audit in jaar 1 is gelijk aan die van de SCL Light (zie 7.4.2). De auditor controleert in jaar 1 of er een interne auditor aanwezig is en of deze voldoet aan de kwalificatie-eisen in B.8.

7.5.3 Jaar 2 en 3: beoordeling gedragsdoelstellingen

In jaar 2 en 3 vindt een beoordeling plaats van de gedragsdoelstellingen. In jaar 2 wordt de beoordeling altijd uitgevoerd door een auditor van een CI. Door middel van de beoordeling van gedragsdoelstellingen en het uitvoeren van het locatiebezoek wordt gekeken of de beoogde vooruitgang wel, nauwelijks of niet heeft plaatsgevonden:

— Wel: bij het voldoen aan de criteria van de beoordeling van de gedragsdoelstellingen tijdens de beoordeling in jaar 2 wordt de beoordeling in jaar 3 uitgevoerd door een interne auditor (volgens kwalificatie-eisen in B.8).

— Nauwelijks: wanneer nauwelijks wordt voldaan aan deze criteria, wordt de beoordeling in jaar 3 uitgevoerd door een auditor van een CI.

— Niet: als wordt geconstateerd dat de beoogde vooruitgang niet heeft plaatsgevonden, dan vindt in jaar 2 wederom een jaar 1-beoordeling plaats (40%-audit). Onderdeel hiervan is dat de auditor vraagt naar een analyse van waarom de vooruitgang niet heeft plaatsgevonden en hoe dit in de toekomst wordt voorkomen.

De beoordeling van de gedragsdoelstelling vindt plaats op basis van de volgende criteria:

— De een tot drie gedragsdoelstellingen zoals geformuleerd in jaar 1 (of 2) moeten zijn behaald. Bovendien moet een nieuwe gedragsdoelstelling (of ten hoogste drie gedragsdoelstellingen) voor de komende tijd zijn opgesteld.

— De betrokkenheid van de directie moet zichtbaar zijn. Hoe hebben zij de gedragsdoelstelling(en) gerealiseerd, wat was hun persoonlijke betrokkenheid en hoe hebben zij de organisatie meegekregen? Dit aan de hand van de volgende drie punten:

  a) de gedragsdoelstelling(en) over gewenste gedragsverandering(en);

  b) het gesprek met de directie hierover;

  c) het effect van de gedragsdoelstelling in de organisatie.

— Praktische invulling (op de werkvloer) in de praktijk: in hoeverre is de gedragsdoelstelling daadwerkelijk gerealiseerd?

Het doel van deze beoordeling is niet alleen om te controleren of de afgegeven trede-indicatie nog steeds klopt. Er vindt ook een locatiebezoek plaats waarbij observaties en gesprekken met de medewerkers worden uitgevoerd en gevoerd.

7.6 Self Assessment (SA)

7.6.1 Algemeen

Het SCL Self Assessment (SA) is een laagdrempelig instapproduct van de Safety Culture Ladder (SCL). Het is geschikt voor organisaties die zelfstandig aan de slag willen met hun veiligheidscultuur. Het Self Assessment (SA) is beschikbaar via de SCL-webtool en doorloopt dezelfde stappen als SCL Light (voor kleine organisaties) in de webtool.

Bij de SCL SA is er geen externe audit en geen betrokkenheid van een CI. Via de webtool wordt een zelfverklaring afgegeven. Er moet een opgeleide interne auditor aanwezig zijn die voldoet aan de kwalificatie-eisen in B.8.

8 Kwaliteitsborging en toezicht van certificerende instellingen

8.1 Algemeen

Het uitgangspunt bij de certificatie van de SCL is dat er een gerechtvaardigd vertrouwen is bij de belanghebbende(n) dat de toetsing door de certificerende instelling op een eenduidige, betrouwbare en onafhankelijke manier gebeurt.

Om deze wijze van toetsen te bevorderen zet NEN op verschillende niveaus van het governancemodel een aantal instrumenten in. Deze instrumenten zijn weergegeven in tabel 8.

Tabel 8 — Instrumenten van het governancemodel

GOVERNANCEMODEL	BEHEERSMAATREGELEN
BEHEER/ORGANISATIE	Stakeholdervertegenwoordiging Klachtenprocedure
CERTIFICATIEDOCUMENTEN	Interpretatiedocumenten CvD-besluiten Versiebeheer
CERTIFICERENDE INSTELLING	Harmonisatieoverleg NEN-EN-ISO/IEC 17021-1-accreditatie Incidentenadministratie Kantoorbezoeken
AUDITOR	Auditorentraining Bevoegdheidsverklaringen Meeloopdagen Bijwoningen
AUDIT	Controle auditplannen (steekproefsgewijs)

8.2 Bijwoning

Bijwoning (zie tabel 8) betreft het bijwonen van het auditteam. Door het bijwonen wil NEN een beeld krijgen van de competenties van de ingezette auditteams en de competenties van de individuele auditor(en).

De bijwoning geeft bijkomend aan of het beslissings- en beoordelingsproces van de auditoren in voldoende mate is geharmoniseerd tussen de verschillende CI's.

Er wordt een bijwoning uitgevoerd bij iedere auditor die bevoegd wil worden verklaard om te auditen op SCL 2.0. Deze bijwoning moet plaatsvinden tijdens de eerste, tweede of derde audit op SCL 2.0. Na afloop van de bijwoning krijgt de auditor een rapportage over de bevindingen tijdens de bijwoning, met eventueel verbeterpunten waaraan moet worden gewerkt.

Als de bijwoning met goed gevolg wordt afgerond, dan wordt de auditor bevoegd verklaard. Als de bijwoning niet met goed gevolg wordt afgerond, dan vindt binnen een termijn van zes maanden een nieuwe bijwoning plaats. Als deze bijwoning niet met goed gevolg wordt afgerond, dan wordt geconcludeerd dat de desbetreffende auditor niet geschikt is om als SCL-auditor aan de slag te gaan en wordt geen bevoegdheidsverklaring afgegeven.

Als de CI het niet eens is met de uitkomsten van de bijwoning, dan kan een bijwoning worden uitgevoerd door een extern bureau (second opinion). De uitkomsten van deze bijwoning zijn bindend. De kosten voor deze bijwoning zijn voor rekening van de partij die de herbeoordeling aanvraagt.

Ook vinden bijwoningen plaats in het kader van de aanvullende bevoegdheidsverklaring op trede 4/5. Hierna vindt ten minste een keer per vier jaar een opvolgingsbijwoning plaats, tenzij er tijdens een bijwoning afwijkingen zijn geconstateerd. Als dit het geval was, dan vindt een extra bijwoning plaats.

NEN voert de bijwoningen niet zelf uit. Deze worden uitgevoerd door onafhankelijke en gekwalificeerde bijwoners die hiervoor door NEN worden aangesteld.

De desbetreffende organisatie mag een bijwoning niet weigeren. NEN kan beslissen de bijwoning bij de organisatie te vervangen door een review bij de CI. De bijwoner observeert. Dit betekent dat de bijwoner zich niet mengt in het auditproces van de CI. Dit weerhoudt de bijwoner er evenwel niet van om op gezette tijdstippen met de auditoren van de CI bijkomende informatie uit te wisselen, bijkomende toelichtingen te vragen, enz. Deze interventies kunnen echter alleen buiten het bijzijn van de klant (organisatie) plaatsvinden. Dit betekent dat in de auditplanning de nodige tijd moet worden ingelast. De CI zorgt ervoor dat de aanwezigheid en doelstelling van bijwoning, alsmede de taak van de bijwoner, van tevoren duidelijk aan de organisatie worden uiteengezet. Alle informatie die tijdens de bijwoning wordt gegeven, wordt door NEN als vertrouwelijk behandeld.

Van elke bijwoning wordt een bijwoningsrapport gemaakt. Het bijwoningsrapport richt zich alleen op hoofdlijnen (professionele en harmonisatieaspecten). Dit bijwoningsrapport kan dienen als input voor verbetermaatregelen voor de CI. Algemeen geldende observaties worden ter harmonisatie (zij het anoniem) in het harmonisatieoverleg met auditoren van de CI's besproken.

9 Organisatie

9.1 Wie beheert de Safety Culture Ladder?

NEN heeft als besturingsorgaan een Commissie van Deskundigen (CvD) in Nederland ingesteld, waarvoor NEN het projectmanagement en het secretariaat verzorgt.

De CvD in Nederland is het hoogste orgaan van de Safety Culture Ladder (SCL). Bij de besluitvorming wordt de input van de commissies uit andere landen meegenomen.

De structuur van de SCL is als volgt:

— Commissie van Deskundigen (CvD): Deze is primair verantwoordelijk voor het up-to-date houden van het certificeringsschema en functioneert als aanspreekpunt voor de certificerende instellingen. De CvD is een vertegenwoordigend bestuur. Dat betekent dat de leden geen persoonlijk belang hebben, maar het belang van de gehele sector, branche en/of het land behartigen. De samenstelling van de CvD is tot stand gekomen op basis van een stakeholderanalyse.

— Harmonisatieplatform CI's: Dat bestaat uit afgevaardigden van certificerende instellingen (CI's) waarmee NEN een licentieovereenkomst heeft afgesloten. De afgevaardigden moeten zijn betrokken in het certificatieproces als (lead)auditor of als persoon die de certificatiebeslissing (beoordelaar) neemt. CI's beoordelen organisaties mede op basis van deze harmonisatie. Beoordelingsproblemen kunnen door de CI's eventueel samen met de organisatie (als klant van de CI's) worden voorgelegd aan NEN. Zo nodig wordt het schema aangepast.

— Werkgroepen: Waar nodig worden werkgroepen ingesteld waarin technisch-inhoudelijke experts afkomstig van opdrachtgevers, opdrachtnemers en CI's deelnemen. De CvD moet instemmen met de samenstelling van de werkgroep. De werkgroepleden mogen afkomstig zijn van de CvD.

9.2 Document-/versiebeheer

De inhoudelijke verantwoordelijkheid voor het ontwikkelen en beheren van de norm en het schema van de SCL berust bij NEN. De edities worden opgesteld, vastgesteld en bekrachtigd door de Commissie van Deskundigen.

Op- en/of aanmerkingen over de documenten van de SCL kunnen worden ingediend bij NEN, via info@safetycultureladder.com.

De vigerende edities van de documentatie zijn gepubliceerd op www.safetycultureladder.com.
Alle voorgaande edities zijn hiermee vervallen.

Bijlage A
(normatief)

Afbakening toepassingsgebied en offshoretoetsing

A.1 Afbakening toepassingsgebied van de audit

Het toepassingsgebied van een audit wordt bepaald door de kernactiviteiten, producten, diensten en locaties van een organisatie af te bakenen. Hiermee wordt een duidelijke begrenzing van de audit geborgd.

Het reguliere proces bestaat - op basis van de APL-regel (Activiteiten, Producten en Limiteringen) - uit de volgende twee onderdelen:

1) Analyse van de kernprocessen en activiteiten: De organisatie wordt zorgvuldig in kaart gebracht. Daarbij worden de volgende onderdelen beoordeeld:

   — Primaire processen: Er wordt geïnventariseerd welke specifieke diensten of goederen door de organisatie worden geleverd.

   — Locaties en afdelingen: Er wordt vastgesteld welke fysieke en administratieve eenheden onder de toetsing vallen.

   — Ondersteunende processen: Er wordt bepaald of ondersteunende afdelingen, zoals inkoop en HR, directe invloed hebben op het gecertificeerde eindresultaat. Wanneer hiervan sprake is, dan worden deze afdelingen in het toepassingsgebied opgenomen.

2) Formulering van het toepassingsgebied: De uitkomsten van de analyse worden aan de hand van de volgende richtlijnen vertaald naar een definitief toepassingsgebied:

   — Actieve en feitelijke formulering: De uitgevoerde activiteiten worden met concrete werkwoorden beschreven, bijvoorbeeld: ‘het ontwerpen en installeren van …’

   — Objectieve formulering: Vage, subjectieve en commerciële termen, zoals ‘hoogwaardig’ en ‘marktleider’, worden niet gebruikt.

   — Expliciete uitsluitingen: Niet-relevante onderdelen, locaties en activiteiten worden expliciet uitgesloten, zodat de afbakening tijdens de audit duidelijk is.

A.2 Specifieke situatie: offshoretoetsing

Wanneer offshoreactiviteiten in het toepassingsgebied worden opgenomen, dan gelden aanvullende criteria voor de bepaling van het toepassingsgebied. Het gaat om de volgende onderdelen:

a) Definitie en reikwijdte

   Van offshoretoetsing is sprake wanneer maritieme activiteiten op zee, in de haven, aan de kade of in de lucht worden uitgevoerd. Hieronder vallen onder andere:

   — Voorbereidende werkzaamheden: Hieronder worden onder meer engineering en het selecteren van routes verstaan.

— Logistiek en transport: Hieronder vallen werkzaamheden die met schepen en/of helikopters worden uitgevoerd.

— Operationele locaties: Hieronder vallen werkzaamheden op installaties die op zee zijn gepositioneerd, bijvoorbeeld in de olie-, gas- of windenergiesector. Dit omvat onder meer werkzaamheden aan windturbines en het aan land brengen van stroomkabels.

b) Grensgevallen

— Inclusie: Bij een offshoretoetsing worden de voorbereidende risicovolle activiteiten aan de kade of in de haven altijd in de toetsing opgenomen.

— Exclusie: Wanneer uitsluitend werkzaamheden aan de kade of in de haven worden uitgevoerd, dan is geen sprake van offshoretoetsing. In dat geval wordt de term 'offshore' niet op het certificaat vermeld.

OPMERKING Bij toetsing van de voorbereidende werkzaamheden volstaat een vergelijkbaar project in uitvoering.

c) Afspraken tussen de certificerende instelling en de klant

Vanwege de complexiteit van offshoretoetsing worden vooraf sluitende afspraken tussen de CI en de klant vastgelegd over:

— het toepassingsgebied en de te auditeren projectlocaties, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen offshore- en onshorelocaties;

— de specifieke toegangsvoorwaarden, waaronder de voor auditoren vereiste opleidingen en veiligheidstrainingen;

— de logistieke en financiële bijzonderheden, waaronder aanvullende reistijd, mandagen en bijkomende kosten.

A.3 Interpretatie offshoretoetsing

In tabel A.1 is in de rechterkolom de interpretatie van offshoretoetsing beschreven. In de linkerkolom staan ter informatie de relevante teksten uit dit schema.

Tabel A.1 — Interpretatie offshoretoetsing

NCS SCL 2.0	**Interpretatie offshoretoetsing**
6.3 Eisen SCL-audit Er vindt ten minste één werk- of projectbezoek door de CI op locatie plaats. Een beoordeling alleen op basis van een deskreview is onvoldoende en dan ook niet aanvaardbaar. Voor het aantal te houden interviews en te bezoeken werklocaties geldt wat staat in tabel 2 of 3.	De CI kijkt naar het totale toepassingsgebied (onshore- en offshoreactiviteiten). Het volledige toepassingsgebied van activiteiten moet worden gedekt binnen de periode van drie jaar. Dit houdt in dat de werklocaties die worden bezocht, samen de 'lading van het toepassingsgebied beslaan'. De CI kan hierbij motiveren waarom de bezochte projectlocatie een goede afspiegeling is van andere projectlocaties.

NCS SCL 2.0	Interpretatie offshoretoetsing
6.3.1 Uitvoering audit Elke certificatieaudit moet na start binnen dertien weken (een kwartaal) zijn afgerond. Als startmoment geldt het voorbereidend onderzoek van de audit. De certificatieaudit is afgerond als het certificaat of statement is afgegeven. In deze periode kan niet van CI worden gewisseld. Als een certificatieaudit niet binnen de termijn van dertien weken kan worden afgerond, dan is de audit ongeldig en kan geen rechtsgeldig certificaat of statement worden afgegeven.	*In geval van offshoretoetsing geldt het volgende:* Als er in jaar 1 geen offshoreactiviteiten zijn, dan kunnen deze ook niet in jaar 1 worden beoordeeld. In dat geval kan de daadwerkelijke offshoreprojectaudit worden uitgevoerd in jaar 2. In jaar 1 kan de focus dan liggen op het ontwerp en de veiligheid. Het offshoreprojectbezoek mag niet worden uitgesteld naar jaar 2 wanneer offshore-activiteiten wel in jaar 1 plaatsvinden. Het is om praktische redenen (zoals een tekort aan gekwalificeerde auditoren) niet toegestaan om pas in jaar 2 een offshoreprojectbezoek af te leggen. *Uitbreiding van toepassingsgebied met offshore in jaar 2 of 3* Als een organisatie in jaar 2 of 3 een uitbreiding van het toepassingsgebied wenst met 'offshore', dan is een volledige audit (100 %) nodig. *Termijn afronding audit met offshoreactiviteiten* Een certificatieaudit waarbij sprake is van offshoreactiviteiten, moet na start binnen 26 weken zijn afgerond. Tijdens het offshoreprojectbezoek neemt de auditor passief de activiteiten waar, oftewel hij observeert. OPMERKING 1 Hij gaat niet met een duiker het water in of klimt niet in een mast. OPMERKING 2 Het toepassingsgebied van het certificaat is altijd leidend.

Bijlage B
(normatief)

Kwalificatie-eisen auditoren en beoordelaars

B.1 Eisen vanaf trede 1

Tabel B.1 geeft de kwalificatie-eisen vanaf trede 1.

Tabel B.1 — Kwalificatie-eisen vanaf trede 1

Eis	Criteria	Toetsing	Lead-auditor	Auditor	Team
Ten minste hbo-werk- en denkniveau (t/m trede 3)	Een afgeronde hbo(+)-opleiding of vergelijkbaar door opleiding of ervaring	Diploma Cv Indien niet aantoonbaar door diploma of cv: assessment waaruit niveau blijkt	Ja	Ja	-
Kennis van en inzicht in het beheersen van veiligheids- en gezondheidsrisico's	Afgeronde opleiding op minimaal mbo-niveau gerelateerd aan V&G of vergelijkbaar door opleiding of ervaring	Diploma (minimaal MVK of gelijkwaardig) Cv	Ja	-	-
Kwalificatie leadauditor (teamleider)	Lead Assessor Course afgerond (LAC 17021) Gekwalificeerd voor QMS/SMS Als iemand niet is gekwalificeerd voor QMS/SMS, is kwalificatie op basis van 'gekwalificeerd SCL-auditor' ook mogelijk. Hiervoor geldt dat iemand ten minste 15 dagen op de SCL moet hebben geaudit in de afgelopen twee jaar. Minimaal drie jaar relevante werkervaring op het gebied van V&G of gedrag en cultuur	Diploma LAC Voor QMS/SMS moet auditervaring hebben die gerelateerd is aan NEN-EN-ISO/IEC 17021-1 Bij SCL-kwalificatie: monitoring door CI/auditlogboek	Ja	-	-
Kwalificatie auditor	(Interne) auditcursus met aantoonbaar zelfstandige uitvoering van audits (dit mogen ook interne audits zijn) Minimaal drie jaar relevante werkervaring op het gebied van V&G of gedrag en cultuur	Certificaat (interne) auditcursus Monitoring door CI/logboek	-	Ja	-

Eis	Criteria	Toetsing	Lead-auditor	Auditor	Team
Bekend met de principes en de inhoud van de SCL	Kennis met betrekking tot: — norm SCL — certificatieschema SCL — andere aanvullende documenten SCL	Bijwoning Beoordelingen CI Review auditrapporten CI	Ja	Ja	-
Officiële tweedaagse SCL-auditorenopleiding	Aantoonbaar training gevolgd	Bewijs van deelname NEN	Ja	Ja	-
Twee meeloopdagen met audits	Aantoonbaar twee auditdagen meegelopen met ervaren SCL-auditor Als meeloopdagen niet mogelijk zijn, dan alternatieve kick-offtraining in overleg met NEN	Auditplannen Of: deelname kick-offtraining	Ja	Ja	-
Bekend met veiligheids- en gezondheidsrisico's op toepassingsgebied en land	Auditor is bekend met de veiligheids- en gezondheidsrisico's in het toepassingsgebied (rail, energie, woningbouw, zorg, enz.). Auditor is bekend met best practices in het toepassingsgebied. Auditor is bekend met de cultuur van het desbetreffende land.	Bijwoning Beoordelingen CI Review auditrapporten Cv	-	-	Ja

B.2 Extra eisen vanaf trede 4

Tabel B.2 geeft extra eisen vanaf trede 4.

Tabel B.2 — Extra eisen vanaf trede 4

Eis	Criteria	Toetsing	Lead-auditor	Auditor	Team
Masterclass SCL 'Wat is 4/5-cultuur?'	Aantoonbaar masterclass gevolgd	Certificaat NEN	Ja	Ja	-
Heeft zeer ruime auditervaring met de SCL	De leadauditor heeft ten minste 25 dagen op trede 3 geaudit in het afgelopen jaar, uitgevoerd bij ten minste twee bedrijven. De auditor heeft ten minste 15 dagen op trede 3 geaudit in het afgelopen jaar, uitgevoerd bij ten minste twee bedrijven.	Logboek CI	Ja	Ja	-

B.3 Vaardigheden

Tabel B.3 geeft eisen aan vaardigheden.

Tabel B.3 — Eisen aan vaardigheden

Eis	Criteria	Toetsing	Lead-auditor	Auditor	Team
Ervaring met managementsystemen	Auditor kent het verschil tussen managementsystemen en de SCL, zodat er bij de SCL-audit volgens de SCL-beoordelingsmethode wordt geaudit en niet volgens een managementsysteemaudit.	Tweedaagse auditorentraining	Ja	Ja	-
Taalvaardigheid geschikt voor communicatie op alle niveaus binnen de organisatie van de klant	Auditor beheerst de voertaal (van het bedrijf) in woord en geschrift (ook op de werkvloer). Het niveau van de taalvaardigheid is ten minste B2. Een CI zorgt ervoor dat auditoren die zij inzet voor anderstalige audits, de taal voldoende (taalniveau B2) eigen zijn. Auditor kan een prettig gesprek (dialoog) voeren.	Cv Bijwoning Beoordelingen CI Review auditrapporten Binnen het auditteam is er ten minste één native speaker	Ja	Ja	-
Kent de gewoonten en gebruiken in het desbetreffende land of er wordt voor gezorgd dat dit binnen het auditteam wordt aangevuld	De (lead)auditor (of de ingeschakelde externe) is geboren of getogen of heeft ten minste twee jaar werkervaring in het desbetreffende land opgedaan.	Cv (ook van externe) Bijwoning Beoordelingen CI Review auditrapporten	-	-	Ja
Goede rapportagevaardigheden	Auditor kan: — goed samenvatten en analyseren; — duidelijk de aandachts- en verbeterpunten rapporteren; — een onderbouwing geven van de beoordeling; — rapporteren op hoofdlijnen (wat heb ik aangetroffen op basis van de cultuur); — een beknopt en vlot geschreven rapport maken;	Bijwoning Beoordeling/ verklaring van CI	Ja	Ja	-

Eis	Criteria	Toetsing	Lead-auditor	Auditor	Team
	— hoofd- en bijzaken onderscheiden en de belangrijkste boodschap benoemen; — in actieve vorm schrijven en de lezer weten te boeien.				
Overtuigend presenteren	Auditor kan zichzelf goed presenteren, de resultaten van een audit volledig en goed presenteren en de resultaten uitleggen.	Bijwoning Beoordeling/ verklaring van CI	Ja	Ja	-

B.4 Vaardigheden – Soft skills

Tabel B.4 geeft eisen aan soft skills.

Tabel B.4 — Eisen aan soft skills

Eis	Criteria	Toetsing	Lead-auditor	Auditor	Team
Interviewvaardigheden	Auditor: — kan goede en verschillende vraagtechnieken toepassen, waardoor de benodigde informatie naar boven komt; — kan luisteren, samenvatten en doorvragen; — kan goed observeren, is scherp en alert; — stelt klant centraal tijdens audit, laat de klant praten, kan stilte houden; — kan verschil in houding en gedrag herkennen; — is in staat om de verschillende niveaus van houding en gedrag te herkennen; — voelt de situatie goed aan en maakt de juiste inschatting; — herkent non-verbaal gedrag en lichaamstaal;	Bijwoning Beoordeling/ verklaring van CI Assessment	Ja	Ja	-

Eis	Criteria	Toetsing	Lead-auditor	Auditor	Team
	— is analytisch en kan snel schakelen (inspelen op antwoorden, kriskras door het schema, enz.); — kan verbanden leggen tussen interview en waarnemingen; — is neutraal, heeft geen vooroordeel, is niet beïnvloedbaar; — is goed in het stellen van open vragen.				

B.5 Persoonlijke eigenschappen

Tabel B.5 geeft eisen aan persoonlijke eigenschappen.

Tabel B.5 — Eisen aan persoonlijke eigenschappen

Eis	Criteria	Toetsing	Lead-auditor	Auditor	Team
Sociaal/communicatief	Auditor: — kan auditee een goed en ontspannen gevoel geven; — kan plezierig en effectief communiceren.	Bijwoning Beoordeling/verklaring van CI Assessment	Ja	Ja	-
Diplomatiek/tactvol	Auditor: — bezit tactvolle behendigheid; — kan auditee prikkelen of confronteren.	Bijwoning Beoordeling/verklaring van CI Assessment	Ja	Ja	-
Rustige, vertrouwde uitstraling	Auditor: — is niet chaotisch en komt niet gespannen over; — kan anderen op hun gemak stellen.	Bijwoning Beoordeling/verklaring van CI Assessment	Ja	Ja	-
Aandachtig/ geïnteresseerd	Auditor: — neemt de tijd voor de auditee; — laat de auditee praten en luistert aandachtig.	Bijwoning Beoordeling/verklaring van CI Assessment	Ja	Ja	-

B.6 Behouden kwalificatie

Tabel B.6 geeft eisen voor het behouden van de kwalificatie.

Tabel B.6 — Eisen voor behouden kwalificatie

Vanaf trede:	Eis	Criteria	Toetsing	Lead-auditor	Auditor	Team
1	Deelname jaarlijkse harmonisatiedag NEN	Verplicht aanwezig op auditorendag	Aanwezigheids-registratie NEN	Ja	Ja	-
1 t/m 3	Regelmatig audits	Minimaal twintig dagen (inclusief voorbereiding en rapportage), waarvan per jaar ten minste vijf dagen on site SCL-audits uitgevoerd in het afgelopen jaar Eén keer per drie jaar een monitoring/review on site door een vanuit de LCI, volgens NEN-EN-ISO/IEC 17021-1, aan te wijzen ervaren SCL-auditor	Auditlogboek (dispensatie vanuit markt-omstandigheden mogelijk)	-	-	-
4	Zeer regelmatig audits	Ten minste 35 dagen in twee of drie afgeronde SCL-audits over de afgelopen twee jaar, waarvan per jaar ten minste 10 dagen on site, waarvan ten minste 20 dagen op trede 3 Eén keer per drie jaar een monitoring/review on site door een vanuit de LCI, volgens NEN-EN-ISO/IEC 17021-1, aan te wijzen ervaren SCL-auditor	Auditlogboek Rapportage-monitoring/bij-woning door teamleider Bij nieuwe CI's die nog onvoldoende audits op de SCL uitvoeren, wordt gekeken of er in de afgelopen 12 maanden ten minste twee audits op trede 3 zijn uitgevoerd	Ja	Ja	-

B.7 Kwalificatie-eisen aan beoordelaars

Tabel B.7 geeft eisen aan beoordelaars.

Tabel B.7 — Eisen aan beoordelaars

Eisen	Criteria	Toetsing
Heeft ten minste drie jaar aantoonbare ervaring als leadauditor voor de SCL	De leadauditor moet zijn gekwalificeerd als leadauditor voor de trede die hij moet beoordelen. Bij nieuwe CI's kan het voorkomen dat niet aan de eis van drie jaar aantoonbare ervaring kan worden voldaan. In dat geval kan hiervoor dispensatie worden aangevraagd bij NEN.	Auditlogboek CI

B.8 Kwalificatie-eisen aan interne auditor

Tabel B.8 geeft eisen een interne auditor.

Tabel B.8 — Eisen aan een interne auditor

Eisen	Criteria	Toetsing
De NEN training 'Intern veiligheids-bewustzijn toetsen met de Safety Culture Ladder' gevolgd of andere trainingen die voldoen aan de eindtermen van NEN Vrijstelling geldt: – voor een bevoegd verklaarde auditor; – als de tweedaagse auditorentraining SCL 2.0 is gevolgd.	Aantoonbaar training gevolgd	Certificaat deelname
Affiniteit met houding en gedrag en kennis van de SCL en de organisatie	De interne auditor heeft aantoonbaar affiniteit met houding en gedrag en aantoonbaar kennis van de SCL.	Beoordeling door CI
De interne auditor mag bij kleine organisaties ook iemand van het 'vaste' V&G-adviesbureau of iemand van de brancheorganisatie zijn. Deze moet wel voldoen aan de hiervoor gestelde eisen voor een interne auditor	Is werkzaam voor de organisatie of is aantoonbaar betrokken bij veilig en gezond werken binnen de organisatie.	Beoordeling door CI

Bibliografie

NEN-EN-ISO 45001, *Managementsystemen voor gezond en veilig werken – Eisen met richtlijnen voor gebruik*

IAF MD 2:2023, *IAF Mandatory Document for the Transfer of Accredited Certification of Management Systems*

Stichting Samenwerken voor Veiligheid, *Veiligheid, Gezondheid en Milieu Checklist Aannemers*, april 2018

De waarde
van normen

NEN
Vlinderweg 6
2623 AX Delft

www.nen.nl